

UMOWA
Nr IPM.D.....
z dnia

zawarta pomiędzy:

GMINA RAKÓW ul. Ogrodowa 1, 26-035 Raków, zwanym dalej ZAMAWIAJĄCYM
lub **Administratorem, reprezentowanym przez:**

..... - **Wójt Gminy**

przy kontrasygnacie pod względem finansowym

..... - **Skarbnik Gminy**

a

.....
.....,

zwanym dalej **WYKONAWCĄ lub Podmiotem Przetwarzającym**, reprezentowanym przez:

.....
.....

Po przeprowadzeniu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego w rozumieniu ustawy z dn. 29.01.2004 r. Prawo zamówień publicznych, została zawarta umowa następującej treści:

Zamawiający zleca, a Wykonawca zobowiązuje się do wykonania zgodnie z poniższymi zasadami zamówienie pn.

„Modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości
Zalesie”

Zamawiający zobowiązuje się zapłacić Wykonawcy cenę umowną w wysokości:
..... **PLN** (słownie:), w tym podatek **VAT ...%**.

Okres wykonywania umowy określony jest w pkt 3. niniejszej umowy.

1. Postanowienia ogólne

1.1. Definicje

1.1.1. **Cena jednostkowa** - suma kosztów bezpośredniej robocizny, materiałów i pracy sprzętu oraz kosztów pośrednich i zysku, wyliczona na jednostkę przedmiarową, ustalona na podstawie kalkulacji własnej i podawana przez Wykonawcę w kosztorysie ofertowym.

- 1.1.2. **Cena ofertowa brutto** – cena całkowita zawarta w ofercie wykonawcy za wykonanie przedmiotu umowy, ustalona w oparciu o przekazany przez Zamawiającego przedmiar robót.
- 1.1.3. **Dokumentacja powykonawcza**– dokumentacja budowy z naniesionymi zmianami dokonanymi w toku wykonywania robót oraz geodezyjnymi pomiarami powykonawczymi.
- 1.1.4. **Dokumentacja budowy** – zgłoszenie zamiaru rozpoczęcia robót /pozwolenie na budowę/ZRID wraz z załączonym projektem budowlanym (z wyjątkiem zgłoszenia zamiaru rozpoczęcia robót), Dziennik budowy (jeżeli jest wymagany), protokoły odbiorów robót częściowych i końcowych, w miarę potrzeby rysunki i opisy służące realizacji obiektu, operaty geodezyjne i książkę obmiarów.
- 1.1.5. **Dokumentacja projektowa** – dokumentacja służąca do opisu przedmiotu zamówienia na roboty budowlane, sporządzona zgodnie z wymogami określonymi w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 2 września 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno – użytkowego (Dz. U. z 2013 r. poz. 1129 t.j.), obejmująca w szczególności:
- a) projekt budowlany, w zakresie uwzględniającym specyfikę robót budowlanych,
 - b) projekty wykonawcze, które:
 - uzupełniają i uszczegółwiają projekt budowlany w zakresie i stopniu dokładności niezbędnym do sporządzenia przedmiaru robót, kosztorysu inwestorskiego, przygotowania oferty przez wykonawcę i realizacji robót budowlanych,
 - zawierają rysunki w skali uwzględniającej specyfikę zamawianych robót i zastosowanych skali rysunków w projekcie budowlanym wraz z wyjaśnieniami opisowymi, które dotyczą: (I) części obiektu, (II) rozwiązań budowlano-konstrukcyjnych i materiałowych, (III) detali architektonicznych oraz (IV) urządzeń budowlanych, instalacji i wyposażenia technicznego, których odzwierciedlenie na rysunkach projektu budowlanego nie jest wystarczające dla potrzeb, o których mowa w tiret 1,
 - dotyczą: (I) przygotowania terenu pod budowę, (II) robót budowlanych w zakresie wznoszenia kompletnych obiektów budowlanych lub ich części oraz robót w zakresie inżynierii lądowej i wodnej włącznie z robotami wykończeniowymi w zakresie obiektów budowlanych, (III) robót w zakresie instalacji budowlanych oraz (IV) robót związanych z zagospodarowaniem terenu,
 - c) przedmiar robót, który zawiera zestawienie przewidywanych do wykonania robót podstawowych w kolejności technologicznej ich wykonania wraz z ich szczegółowym opisem lub wskazaniem podstaw ustalających szczegółowy opis oraz wskazaniem właściwych Specyfikacji Technicznych Wykonania i Odbioru Robót Budowlanych (STWiORB), z wyliczeniem i zestawieniem ilości jednostek przedmiarowych robót podstawowych,
 - d) informacja dotycząca bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.

Dokumentacja projektowa obejmuje również wszystkie późniejsze zmiany Dokumentacji projektowej, przekazanej Wykonawcom w postępowaniu o udzielenie

zamówienia publicznego w celu przygotowania ofert, które zostały dokonane przez Zamawiającego podczas realizacji Umowy.

- 1.1.6. **Dokumentacja postępowania o udzielenie zamówienia publicznego** – dokumentacja przekazana przez Zamawiającego Wykonawcom w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, obejmująca w szczególności SIWZ, Dokumentację projektową, STWiORB oraz pytania Wykonawców i odpowiedzi Zamawiającego lub informację z zebrania wszystkich wykonawców w celu wyjaśnienia wątpliwości dotyczących treści SIWZ.
- 1.1.7. **Dziennik budowy** – urzędowy dokument w rozumieniu PrBud oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 26 czerwca 2002 r. w sprawie dziennika budowy, montażu i rozbiórki, tablicy informacyjnej oraz ogłoszenia zawierającego dane dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 108, poz. 953z późn. zm.), przeznaczony do rejestracji w formie wpisów przebiegu robót budowlanych oraz wszelkich innych zdarzeń i okoliczności, zachodzących w toku ich wykonywania i mających znaczenie przy ocenie technicznej prawidłowości budowy. Dla obiektów liniowych dziennik budowy prowadzi się odrębnie dla każdego wydzielonego odrębnego odcinka robót. Podstawową formą porozumiewania się uczestników procesu budowlanego w sprawach związanych z wykonywaniem robót budowlanych oraz dotyczących interpretowania umowy w sprawie udzielenia zamówienia publicznego są wpisy do dziennika budowy. Protokoły związane z budową lub sporządzane w trakcie wykonywania robót budowlanych wpisuje się lub dołącza do dziennika budowy. Za właściwe prowadzenie dziennika budowy, jego stan oraz właściwe przechowywanie na terenie budowy jest odpowiedzialny Kierownik budowy.
- 1.1.8. **Harmonogram rzeczowo-finansowy** – zestawienie sporządzone przez Wykonawcę i zaakceptowane przez Zamawiającego przedstawiające:
 - a) układ chronologiczny wykonania robót w zakresie czasu ich rozpoczęcia i zakończenia oraz przedmiotu i zakresu wszystkich etapów robót objętych zobowiązaniem Wykonawcy oraz
 - b) zestawienie poszczególnych części wynagrodzenia należnego Wykonawcy w związku z zakończeniem i odbiorem poszczególnych etapów robót, przygotowane w sposób zapewniający Wykonawcy terminową realizację robót oraz poszczególnych ich etapów, a Zamawiającemu umożliwiające bieżącą weryfikację postępu robót. Harmonogram rzeczowo-finansowy sporządzany jest przez Wykonawcę przed zawarciem Umowy. Zatwierdzony przez Zamawiającego harmonogram rzeczowo-finansowy stanowi załącznik do umowy w sprawie udzielenia zamówienia publicznego. Harmonogram rzeczowo-finansowy może podlegać aktualizacji w toku wykonywania Umowy.
- 1.1.9. **Inspektor Nadzoru Inwestorskiego (nadzór inwestorski)** - osoba pisemnie ustanowiona przez Zamawiającego, jako jego przedstawiciel, będąca uczestnikiem procesu budowlanego w rozumieniu Prbud, do której zadań należy w szczególności:
 - a) reprezentowanie inwestora na budowie przez sprawowanie kontroli zgodności jej realizacji z projektem i pozwoleniem na budowę, przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej;
 - b) sprawdzanie jakości wykonywanych robót i wbudowanych wyrobów budowlanych, a w szczególności zapobieganie zastosowaniu wyrobów budowlanych wadliwych i niedopuszczonych do stosowania w budownictwie;

- c) sprawdzanie i odbiór robót budowlanych ulegających zakryciu lub zanikających, uczestniczenie w próbach i odbiorach technicznych instalacji, urządzeń technicznych i przewodów kominowych oraz przygotowanie i udział w czynnościach odbioru gotowych obiektów budowlanych i przekazywanie ich do użytkowania;
- d) potwierdzanie faktycznie wykonanych robót oraz usunięcia wad, a także kontrolowanie rozliczeń budowy.

Czynności lub polecenia Inspektora Nadzoru Inwestorskiego, powodujące konieczność zmiany Dokumentacji projektowej lub wzrost wynagrodzenia wykonawcy, wymagają każdorazowo potwierdzenia na piśmie przez Zamawiającego.

Inspektor nadzoru inwestorskiego ma prawo:

- a) wydawać Kierownikowi budowy lub kierownikowi robót polecenia, potwierdzone wpisem do Dziennika budowy, dotyczące: usunięcia nieprawidłowości lub zagrożeń, wykonania prób lub badań, także wymagających odkrycia robót lub elementów zakrytych, oraz przedstawienia ekspertyz dotyczących prowadzonych robót budowlanych i dowodów dopuszczenia do stosowania w budownictwie wyrobów budowlanych oraz urządzeń technicznych;
- b) żądać od Kierownika budowy lub kierownika robót dokonania poprawek bądź ponownego wykonania wadliwie wykonanych robót, a także wstrzymania dalszych robót budowlanych w przypadku, gdyby ich kontynuacja mogła wywołać zagrożenie bądź spowodować niedopuszczalną niezgodność z Projektem budowlanym lub pozwoleniem na budowę.

1.1.10. **Kierownik budowy** – wyznaczona i upoważniona przez Wykonawcę osoba fizyczna będąca uczestnikiem procesu budowlanego w rozumieniu Prbud, do której zadań należy w szczególności:

- a) protokolarne przejęcie od Zamawiającego i odpowiednie zabezpieczenie Terenu budowy wraz ze znajdującymi się na nim obiektami budowlanymi, urządzeniami technicznymi i stałymi punktami osnowy geodezyjnej oraz podlegającymi ochronie elementami środowiska przyrodniczego i kulturowego;
- b) prowadzenie Dokumentacji budowy;
- c) zapewnienie geodezyjnego wytyczenia obiektu oraz zorganizowanie budowy i kierowanie budową obiektu budowlanego w sposób zgodny z projektem i pozwoleniem na budowę, przepisami, w tym techniczno-budowlanymi oraz przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy;
- d) koordynowanie realizacji zadań zapobiegających zagrożeniom bezpieczeństwa i ochrony zdrowia: (I) przy opracowywaniu technicznych lub organizacyjnych założeń planowanych robót budowlanych lub ich poszczególnych etapów, które mają być prowadzone jednocześnie lub kolejno, (II) przy planowaniu czasu wymaganego do zakończenia robót budowlanych lub ich poszczególnych etapów;
- e) koordynowanie działań zapewniających przestrzeganie podczas wykonywania robót budowlanych zasad bezpieczeństwa i ochrony zdrowia;
- f) wprowadzanie niezbędnych zmian w planie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia wynikających z postępu wykonywanych robót budowlanych;

- g) podejmowanie niezbędnych działań uniemożliwiających wstęp na budowę osobom nieupoważnionym;
- h) wstrzymanie robót budowlanych w przypadku stwierdzenia możliwości powstania zagrożenia oraz bezzwłoczne zawiadomienie o tym właściwego organu;
- i) zawiadomienie Zamawiającego o wpisie do Dziennika budowy dotyczącym wstrzymania robót budowlanych z powodu wykonywania ich niezgodnie z projektem;
- j) realizacja zaleceń wpisanych do Dziennika budowy;
- k) zgłaszanie Inspektorowi Nadzoru Inwestorskiego do sprawdzenia lub odbioru wykonanych robót ulegających zakryciu bądź zanikających oraz zapewnienie dokonania wymaganych przepisami lub ustalonych w umowie prób i sprawdzeń instalacji, urządzeń technicznych itp. przed zgłoszeniem obiektu budowlanego do odbioru;
- l) przygotowanie dokumentacji powykonawczej obiektu budowlanego;
- m) zgłoszenie obiektu budowlanego do odbioru odpowiednim wpisem do dziennika budowy oraz uczestniczenie w czynnościach odbioru i zapewnienie usunięcia stwierdzonych wad.

Kierownik budowy ma prawo:

- a) występowania do inwestora o zmiany w rozwiązaniach projektowych, jeżeli są one uzasadnione koniecznością zwiększenia bezpieczeństwa realizacji robót budowlanych lub usprawnienia procesu budowy;
 - b) ustosunkowania się w dzienniku budowy do zaleceń w nim zawartych.
- 1.1.11. **Konsorcjum** – grupa wykonawców wspólnie ubiegających się o uzyskanie zamówienia publicznego i wykonujących Umowę, których wzajemne relacje reguluje umowa konsorcjum lub inna umowa o podobnym charakterze, w szczególności umowa o współpracy.
- 1.1.12. **Kosztorys ofertowy** - kosztorys sporządzony przez Wykonawcę, na podstawie dostarczonego przez Zamawiającego przedmiaru robót lub „kosztorysu ślepego”, wycenionego przez Wykonawcę w formie iloczynu ilości przedmiarowej i ceny jednostkowej, zawierający wszystkie roboty objęte przedmiarem robót, stanowiący integralny element Oferty Wykonawcy.
- 1.1.13. **Materiały** – surowce i inne elementy budowlane, które mają być wykorzystane przy wykonywaniu robót, w gatunku, rodzaju i standardzie określonym w Dokumentacji projektowej oraz STWiORB, a w przypadku braku stosownych wytycznych w gatunku, rodzaju i standardzie, zgodnym z przeznaczeniem robót i rodzajem elementów, do których wykonania mają zostać zastosowane.
- 1.1.14. **Nadzór autorski** - zespół czynności polegających na stwierdzaniu w toku wykonywania robót budowlanych zgodności realizacji z Dokumentacją projektową oraz uzgadnianiu możliwości wprowadzania rozwiązań zamiennych w stosunku do przewidzianych w Dokumentacji projektowej, zgłoszonych przez Kierownika budowy lub Inspektora Nadzoru Inwestorskiego, zgodnie z Prbud i prawem autorskim.
- 1.1.15. **Normy** – normy techniczne stosowane w budownictwie, w szczególności właściwe polskie normy przenoszące normy europejskie, o których mowa w ustawie z dnia 12

września 2002 r. o normalizacji oraz przepisach wykonawczych lub inne podobne normy (normy innych państw członkowskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego przenoszące normy europejskiej, a w przypadku ich braku: europejskie aprobaty techniczne, wspólne specyfikacje techniczne, normy międzynarodowe, inne techniczne systemy odniesienia ustanowione przez europejskie organy normalizacyjne) powołane w Dokumentacji projektowej, STWiORB lub SIWZ.

- 1.1.16. **Obiekt budowlany** – całość robót budowlanych w zakresie budownictwa lub inżynierii lądowej i wodnej, który może samodzielnie spełniać funkcję gospodarczą lub techniczną w rozumieniu ustawy Pzp.
- 1.1.17. **Odbiór robót zanikających i ulegających zakryciu** - odbiór polegający na ocenie ilości i jakości wykonanych robót, które w dalszym procesie wykonywania robót zanikają lub ulegają zakryciu.
- 1.1.18. **Odbiór częściowy** - odbiór polegający na ocenie ilości i jakości wykonanej części robót.
- 1.1.19. **Odbiór końcowy** - odbiór polegający na ocenie ilości i jakości całości wykonanych robót.
- 1.1.20. **Odbiór ostateczny** – odbiór po upływie okresu gwarancji jakości.
- 1.1.21. **Odbiór gwarancyjny** - odbiór polegający na ocenie ilości i jakości wykonanych robót związanych z usunięciem wad powstałych lub ujawnionych w okresie rękojmi za wady fizyczne lub gwarancji jakości.
- 1.1.22. **Oferta** - pisemne zobowiązanie Wykonawcy do wykonania robót budowlanych zgodnie z postanowieniami SIWZ, Dokumentacji projektowej i STWiORB, złożone Zamawiającemu w czasie postępowania w sprawie udzielenia zamówienia publicznego, prowadzonego zgodnie z przepisami ustawy Pzp.
- 1.1.23. **Plan naprawczy** – przygotowany przez Wykonawcę i uzgodniony z Zamawiającym (lub Inspektorem Nadzoru) plan działań mający na celu nadrobienie opóźnień i dotrzymanie terminu zakończenia robót, obejmujący w szczególności:
 - a) zaktualizowany Harmonogram rzeczowo-finansowy,
 - b) propozycje nowych terminów realizacji poszczególnych etapów robót, których termin wykonania już upłynął, a które nie zostały jeszcze zrealizowane oraz uzasadnienie,
 - c) wskazanie konkretnych środków i metod (m. in. reorganizacja sposobu wykonywania robót poprzez zwiększenie zaangażowania sprzętu, personelu, Podwykonawców lub zasobów finansowych Wykonawcy), których zastosowanie pozwoli na dotrzymanie zaktualizowanego Harmonogramu rzeczowo-finansowego oraz zaproponowanych nowych terminów realizacji poszczególnych etapów robót oraz terminu zakończenia robót.
- 1.1.24. **Podwykonawca (Dalszy podwykonawca)** - osoba fizyczna, prawna lub jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej, która:
 - a) zawarła z Wykonawcą, Podwykonawcą lub Dalszym podwykonawcą zaakceptowaną przez Zamawiającego Umowę o podwykonawstwo na wykonanie robót budowlanych, stanowiących część zamówienia publicznego albo,
 - b) zawarła z Wykonawcą przedłożoną Zamawiającemu Umowę o podwykonawstwo, której przedmiotem są dostawy lub usługi, stanowiące część zamówienia

publicznego, z wyłączeniem umów o podwykonawstwo o wartości mniejszej niż 0,5% wartości Umowy, chyba że Zamawiający określił niższą wartość, oraz umów o podwykonawstwo, których przedmiot został wskazany w SIWZ jako nie podlegający obowiązkowi przedłożenia Zamawiającemu.

- 1.1.25. **Program zapewnienia jakości** – przygotowany i aktualizowany przez Wykonawcę dokument opisujący zasady działania systemu zapewnienia jakości wykonywanych robót, w szczególności organizację kontroli jakości. Program zapewnienia jakości zawiera w szczególności:
- a) procedury zarządzania jakością podczas wykonywania Umowy,
 - b) procedury obiegu informacji,
 - c) procedury zarządzania jakością na Terenie budowy, w tym w zakresie prac prowadzonych w różnych porach roku,
 - d) struktury organizacyjne dla wdrożenia procedur zarządzania jakością,
 - e) instrukcję zarządzania jakością, w tym w zakresie prac prowadzonych w różnych porach roku,
 - f) procedury zapewniające, że Podwykonawcy oraz Dalsi Podwykonawcy spełniają wymagania zarządzania jakością.
- 1.1.26. **Projekt budowlany** – projekt budowlany w rozumieniu ustawy Prbud, zatwierdzony przez właściwy organ w formie decyzji o pozwoleniu na budowę/ZRID. Projekt budowlany obejmuje również wszystkie późniejsze zmiany, jakie w trybie przewidzianym w Prbud zostały wprowadzone do Projektu budowlanego podczas wykonania Umowy oraz decyzje, zgody, uzgodnienia, opinie i pozwolenia niezbędne w celu uzyskania decyzji o pozwoleniu na budowę lub zmianie pozwolenia na budowę.
- 1.1.27. **Protokół odbioru robót zanikających i ulegających zakryciu** – dokument stwierdzający wykonanie zgodnie z Umową przez Wykonawcę robót zanikających lub ulegających zakryciu.
- 1.1.28. **Protokół odbioru częściowego** – dokument stwierdzający wykonanie przez Wykonawcę zgodnie z Umową części Robót budowlanych.
- 1.1.29. **Protokół odbioru usunięcia wad** – podpisany przez Strony dokument stwierdzający usunięcie wad powstałych lub ujawnionych w okresie rękojmi za wady fizyczne lub gwarancji jakości.
- 1.1.30. **Protokół odbioru końcowego robót** - dokument stwierdzający wykonanie przez Wykonawcę wszystkich Robót budowlanych zgodnie z Umową.
- 1.1.31. **Protokół odbioru ostatecznego robót** – dokument stwierdzający prawidłową jakość wykonania wszystkich Robót budowlanych oraz usunięcie wszystkich wad ujawnionych w okresie rękojmi za wady fizyczne oraz gwarancji jakości.
- 1.1.32. **Roboty budowlane (roboty)** – zespół czynności, określonych w wykazie robót budowlanych, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 3 grudnia 2012 r. w sprawie wykazu robót budowlanych (Dz. U. z dnia 7 grudnia 2012 r., poz. 1372), realizowanych przez Wykonawcę w celu wykonania przedmiotu Umowy.
- 1.1.33. **Roboty tymczasowe** – roboty, które są potrzebne do wykonania Robót budowlanych oraz zostaną zdemontowane po zakończeniu Robót budowlanych.

- 1.1.34. **Roboty zabezpieczające** – prace podejmowane w celu zabezpieczenia już wykonanych robót budowlanych.
- 1.1.35. **Roboty zanikające lub ulegające zakryciu** – roboty budowlane, które zanikają lub ulegają zakryciu w trakcie kolejnych etapów realizacji Umowy.
- 1.1.36. **Siła wyższa** - zdarzenie lub okoliczność, których Strony nie mogły przewidzieć, którym nie mogły zapobiec ani którym nie mogły ani nie mogą przeciwdziałać, a które uniemożliwiają Stronom wykonanie w części lub w całości jego zobowiązań umownych trwale lub w określonym czasie.
- Siła wyższa obejmuje w szczególności następujące zdarzenia:
- a. wojna, działania wojenne, działania wrogów zewnętrznych;
 - b. terroryzm, rewolucja, przewrót wojskowy lub cywilny, wojna domowa;
 - c. skutki zastosowania amunicji wojskowej, materiałów wybuchowych, skażenie radioaktywne, z wyjątkiem tych, które mogą być spowodowane użyciem ich przez wykonawcę;
 - d. klęski żywiołowe, jak huragany, powodzie, trzęsienie ziemi;
 - e. bunt, niepokoje, strajki, okupacje budowy przez osoby inne niż pracownicy wykonawcy i jego podwykonawców
 - f. inne wydarzenia w takim zakresie, w jakim spełnione są warunki konieczne dla uznania zdarzenia lub okoliczności za Siłę wyższą.
- 1.1.37. **Specyfikacje techniczne wykonania i odbioru robót budowlanych (STWiORB)** – stanowią, w rozumieniu rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 2 września 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego (Dz. U. Nr 202, poz. 2072), opracowania zawierające w szczególności zbiory wymagań, które są niezbędne do określenia standardu i jakości robót, w zakresie sposobu wykonania robót budowlanych, właściwości wyrobów budowlanych oraz oceny prawidłowości wykonania poszczególnych robót. Specyfikacje techniczne wykonania i odbioru robót budowlanych, w zależności od stopnia skomplikowania robót budowlanych, składają się ze specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót podstawowych, rodzajów robót według przyjętej systematyki lub grup robót.
- 1.1.38. **Sprzęt** – maszyny, środki transportowe i drobny sprzęt z urządzeniami do budowy, konserwacji i obsługi, potrzebne do zgodnego z Umową wykonania Robót budowlanych.
- 1.1.39. **Teren budowy** – przestrzeń, w której prowadzone są Roboty budowlane wraz z przestrzenią zajmowaną przez urządzenia Zaplecza budowy.
- 1.1.40. **Termin wykonywania robót** – okres wynikający z Umowy, liczony w dniach, tygodniach lub miesiącach lub oznaczony konkretnymi datami, przewidziany na wykonanie i zakończenie całości lub części robót budowlanych zgodnie z Harmonogramem rzeczowo-finansowym, liczony od dnia przekazania Terenu budowy do dnia odbiorów częściowych lub zakończenia robót.
- 1.1.41. **Umowa**- zgodne oświadczenie woli Zamawiającego i Wykonawcy, dokonane w formie pisemnej pod rygorem nieważności, obejmujące zobowiązanie Wykonawcy do oddania w terminie przewidzianego w Umowie obiektu budowlanego

wykonanego zgodnie z Dokumentacją projektową i zasadami wiedzy technicznej oraz zobowiązanie Zamawiającego do dokonania wymaganych przez właściwe przepisy czynności związanych z przygotowaniem robót, w szczególności związanych z przygotowaniem Terenu budowy i dostarczenia Dokumentacji projektowej oraz do odebrania obiektu budowlanego i zapłaty umówionego wynagrodzenia.

- 1.1.42. **Umowa o podwykonawstwo** – należy przez to rozumieć umowę w formie pisemnej o charakterze odpłatnym, której przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane stanowiące część zamówienia publicznego, zawartą między wybranym przez zamawiającego wykonawcą a innym podmiotem (podwykonawcą), a w przypadku zamówień publicznych na roboty budowlane także między podwykonawcą a dalszym podwykonawcą lub między dalszymi podwykonawcami.
- 1.1.43. **VAT** – podatek od towarów i usług, uregulowany przepisami ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2011 r. Nr 177, poz. 1054)
- 1.1.44. **Wada** – wykonanie jakiegokolwiek części robót budowlanych niezgodnie z Umową, Dokumentacją projektową, STWiORB, obowiązującymi przepisami, właściwymi normami lub z zasadami wiedzy technicznej zmniejszające wartość lub użyteczność przedmiotu lub uniemożliwiające używanie przedmiotu Umowy ze względu na cel w Umowie oznaczony lub wynikający z przeznaczenia przedmiotu Umowy. Wadą jest także stwierdzony brak właściwości, o której istnieniu lub posiadaniu Wykonawca zapewnił Zamawiającego.
- 1.1.45. **Wykonawca** – Strona Umowy, która jest zobowiązana do oddania przewidzianego w Umowie obiektu budowlanego wykonanego zgodnie z Dokumentacją projektową i zasadami wiedzy technicznej.
- 1.1.46. **Zabezpieczenie należytego wykonania umowy** – zabezpieczenie w rozumieniu przepisów Pzp, wniesione przez Wykonawcę przed zawarciem umowy w celu pokrycia ewentualnych roszczeń Zamawiającego z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania Umowy w formie wybranej przez Wykonawcę spośród form wskazanych w przepisach Pzp.
- 1.1.47. **Zabezpieczenie zaliczki** – zabezpieczenie wnoszone przez Wykonawcę, niezbędne do udzielenia zaliczki Wykonawcy przez Zamawiającego, w jednej lub kilku następujących formach:
 - a) poręczenia bankowego lub poręczenia spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (wyłącznie zobowiązanie pieniężne),
 - b) gwarancji bankowej,
 - c) gwarancji ubezpieczeniowej,
 - d) poręczenia udzielonego przez podmioty, o których mowa w art. 6b ust. 5 pkt 2 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 359 t.j.),
 - e) w wekslach z poręczeniem wekslowym banku lub spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej,
 - f) przez ustanowienie zastawu na papierach wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego lub,
 - g) przez ustanowienie zastawu rejestrowego na zasadach określonych w przepisach o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów.

- 1.1.48. **Zamawiający** – Strona Umowy, zobowiązana do dokonania wymaganych przez właściwe przepisy czynności związanych z przygotowaniem robót, w szczególności związanych z przekazaniem Terenu budowy i dostarczenia Dokumentacji projektowej oraz do odebrania obiektu budowlanego i zapłaty umówionego wynagrodzenia.
- 1.1.49. **Zaplecze budowy** – część Terenu budowy wraz z jej urządzeniami, na której znajdować będzie się zaplecze socjalno-biurowe Wykonawcy wraz z dostępem do mediów, a także miejsca przeznaczone do składowania przez Wykonawcę materiałów, sprzętu, itp.
- 1.1.50. Ilekroć pojęcie użyte jest w liczbie pojedynczej, dotyczy to również użytego pojęcia w liczbie mnogiej i odwrotnie chyba, że z określonego uregulowania wynika wyraźnie coś innego.

1.1.51. Definicje dotyczące przetwarzania danych osobowych:

W niniejszej Umowie poniższe terminy mają następujące znaczenie, a terminy pokrewne należy interpretować zgodnie z nimi:

- a) **„Administrator” – Zamawiający** Gmina Raków
- b) **„Podmiot Przetwarzający”,** - Wykonawca
- c) **„Zatwierdzeni Podwykonawcy Przetwarzania”** oznaczają:
 - Podwykonawców Przetwarzania wskazanych w Aneksie 3 (Zatwierdzone Przekazywanie Danych Osobowych Administratora); oraz
 - dodatkowych Podwykonawców Przetwarzania, których Administrator zatwierdził na piśmie zgodnie z artykułem o Podwykonawstwie Przetwarzania.
- d) **„Podwykonawca Przetwarzania”** oznacza każdy Podmiot Przetwarzający Dane (w tym stronę trzecią) wyznaczony przez Podmiot Przetwarzający do przetwarzania Danych Osobowych Administratora w jego imieniu.
- e) **„Przetwarzać/Przetwarzanie/Przetwarzane”, „Administrator Danych”, „Podmiot Przetwarzający Dane”, „Osoba, której Dane Dotyczą”, „Dane Osobowe”, „Szczególne Kategorie Danych Osobowych”** i inne terminy nieuwzględnione w niniejszej Umowie lub Umowie Głównej mają takie samo znaczenie jak określono w Rozporządzeniu o Ochronie Danych Osobowych 2016/679 Parlamentu Europejskiego i Rady („RODO”).
- f) **„Przepisy o Ochronie Danych”** oznaczają Rozporządzenie o Ochronie Danych Osobowych 2016/679 Parlamentu Europejskiego i Rady („RODO”) oraz wszelkie inne lokalne przepisy o ochronie danych.
- g) **„Usunięcie”** oznacza usunięcie lub zniszczenie Danych Osobowych w sposób uniemożliwiający ich odzyskanie lub odtworzenie.
- h) **„Państwo Trzecie”** oznacza państwo leżące poza terytorium UE/EOG, z wyjątkiem państwa, wobec którego Komisja Europejska wydała ważną decyzję stwierdzającą odpowiedni stopień ochrony Danych Osobowych.

- i) **„Dane Osobowe Administratora”** oznaczają dane opisane w Aneksie 1 oraz wszelkie inne Dane Osobowe przetwarzane przez Podmiot Przetwarzający w imieniu Administratora zgodnie z Umową Główną lub w związku z nią.
- j) **„Naruszenie Ochrony Danych Osobowych”** oznacza naruszenie bezpieczeństwa prowadzące do przypadkowego lub niezgodnego z prawem zniszczenia, utracenia, zmodyfikowania, nieuprawnionego ujawnienia lub nieuprawnionego dostępu do Danych Osobowych Administratora przesyłanych, przechowywanych lub w inny sposób przetwarzanych.
- k) **„Usługi”** oznaczają usługi, które mają być świadczone przez Podmiot Przetwarzający na rzecz Administratora zgodnie z Umową Główną.
- l) **„Produkty”** oznaczają produkty, które mają zostać dostarczone Administratorowi przez Podmiot Przetwarzający zgodnie z Umową Główną.
- m) **„Standardowe Klauzule Umowne”** oznaczają standardowe klauzule umowne dotyczące przekazywania danych osobowych Podmiotom Przetwarzającym prowadzącym działalność w państwach trzecich, zatwierdzone Decyzją 2010/87/UE Komisji Europejskiej, lub jakiegokolwiek zbiór klauzul zatwierdzony przez Komisję Europejską, który je zmienia lub zastępuje.
- n) **Umowa Główna – pkt 1-16 i 18 niniejszej umowy**
- o) **Dodatek pkt 17 niniejszej umowy**

1.2. Skróty

- 1.2.1. BIOZ – Bezpieczeństwo i ochrona zdrowia
- 1.2.2. KC – Kodeks cywilny
- 1.2.3. KRS – Krajowy Rejestr Sądowy
- 1.2.4. PrBud – Prawo budowlane
- 1.2.5. Pzp – Prawo zamówień publicznych
- 1.2.6. SIWZ – Specyfikacja istotnych warunków zamówienia
- 1.2.7. STWiORB – Specyfikacja techniczna wykonania i odbioru robót budowlanych
- 1.2.8. UZP – Urząd Zamówień Publicznych
- 1.2.9. „EOG” oznacza Europejski Obszar Gospodarczy.

1.3. Interpretacje.

- 1.3.1. Dokumenty tworzące Umowę należy traktować, jako wzajemnie się uzupełniające.
- 1.3.2. Umowę tworzą następujące dokumenty, które dla celów interpretacji będą miały pierwszeństwo zgodnie z następującą kolejnością:
 - a) Umowa
 - b) Odpowiedzi i informacje udzielone, w szczególności na specjalnie w tym celu zwołanym zebraniu, przez Zamawiającego na pytania Wykonawców, dotyczące wyjaśnienia treści SIWZ, w formie pisemnej lub stwierdzone w protokole,
 - c) SIWZ,
 - d) Projekt budowlany,
 - e) STWiORB,
 - f) Projekty wykonawcze,
 - g) Przedmiar,

- h) Oferta Wykonawcy wraz ze stanowiącym jej integralną część Kosztorysem ofertowym.
- 1.3.3. W celu wyeliminowania stwierdzonych rozbieżności w dokumentach, o których mowa w pkt 1.3.3. Zamawiający jest zobowiązany przedstawić na piśmie wyjaśnienia, zachowując zasadę, że usunięcie stwierdzonej rozbieżności powinno nastąpić z uwzględnieniem pierwszeństwa zapisów i postanowień dokumentów na wyższym miejscu w kolejności, o której mowa w pkt 1.3.3.
- 1.3.4. Umowa wchodzi w życie w dniu podpisania przez obie Strony.
- 1.3.5. W sprawach nieuregulowanych Umową mają zastosowanie odpowiednie przepisy prawa polskiego, w szczególności:
- a) ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2164 t.j.),
 - b) ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1409),
 - c) ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (tj. Dz. U. z 2014 r. poz. 121).
- 1.3.6. Umowa została sporządzona w trzech jednobrzmiących egzemplarzach, dwa dla Zamawiającego i jeden dla Wykonawcy.

2. Przedmiot Umowy i zasady współpracy.

2.1. Przedmiot Umowy.

- 2.1.1. Wykonawca zobowiązuje się do oddania przewidzianego w Umowie obiektu budowlanego oraz usunięcia jego wad, stwierdzonych w trakcie wykonywania robót budowlanych oraz w okresie rękojmi za wady fizyczne i gwarancji jakości za wynagrodzeniem ustalonym na podstawie Oferty według zasad określonych Umową.
- 2.1.2. Zamawiający zobowiązuje się do dokonania wymaganych przez Umowę oraz właściwe przepisy czynności związanych z przygotowaniem robót, w szczególności do przekazania Terenu budowy (z wyłączeniem przestrzeni przeznaczonej przez Wykonawcę na Zaplecze budowy) i dostarczenia Dokumentacji projektowej, jej zmian w zakresie niezbędnym do wykonania przewidzianego w Umowie obiektu budowlanego oraz odebrania robót i zapłaty umówionego wynagrodzenia za wykonane roboty budowlane na zasadach określonych w Umowie.
- 2.1.3. W razie wątpliwości poczytuje się, że Wykonawca podjął się wszystkich robót budowlanych, niezbędnych do oddania przewidzianego w Umowie obiektu budowlanego, w tym również, za wynagrodzeniem ustalonym na podstawie Umowy, robót budowlanych, wynikających ze zmian Dokumentacji projektowej w zakresie niezbędnym do wykonania przewidzianego w Umowie obiektu budowlanego.

2.2. Zasady współpracy.

- 2.2.1. W zakresie wzajemnego współdziałania przy wykonywaniu Umowy, Strony zobowiązują się działać niezwłocznie, przestrzegając obowiązujących przepisów i ustalonych zwyczajów.
- 2.2.2. Strony będą współpracowały na Terenie budowy ze sobą, swoimi przedstawicielami, Kierownikiem budowy (kierownikami robót), Nadzorem Inwestorskim i projektantem.

3. Okres wykonywania Umowy.

3.1. Termin wykonywania robót

3.1.1. Termin wykonywania robót ustala się na okres od dnia przekazania Wykonawcy terenu budowy do dnia zakończenia robót tj. **do 07.12.2018r.**

3.2. Termin wykonania Umowy.

3.2.1. Termin wykonania Umowy ustala się na okres od daty zawarcia Umowy do daty Odbioru ostatecznego.

3.3. Rozpoczęcie robót

3.3.1. Rozpoczęcie robót budowlanych przez Wykonawcę nastąpi po przekazaniu przez Zamawiającego Dokumentacji projektowej i protokołarnym przejęciu Terenu budowy przez Kierownika budowy.

3.3.2. Zamawiający przekaze Wykonawcy Teren budowy w całości lub w częściach niezbędnych dla realizacji przedmiotu Umowy lub jego części w terminie **10 dni** od dnia zawarcia Umowy.

3.3.3. Dzień protokołarnego przejęcia Terenu budowy przez Wykonawcę rozpoczyna bieg Terminu wykonywania robót zgodnie z Harmonogramem rzeczowo-finansowym.

3.3.4. Czas od zawarcia Umowy do przekazania Terenu budowy będzie wykorzystany w szczególności na:

- a) opracowanie przez Wykonawcę projektu tymczasowej organizacji ruchu, łącznie z jego zatwierdzeniem i dokonaniem z 7 dniowym okresem wyprzedzenia pisemnego zgłoszenia jej wprowadzenia do organu ruchu, zarządu drogi i komendanta Policji
- b) sporządzenie lub zapewnienie sporządzenia przez Kierownika budowy Planu BIOZ,
- c) przygotowanie przez Wykonawcę informacji o wytwarzanych odpadach oraz o sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami,
- d) zawarcie przez Wykonawcę umów ubezpieczeń,
- e) uzgodnienie z Zamawiającym lokalizacji Zaplecza budowy,
- f) przeszkolenie pracowników Wykonawcy z zakresu BHP i przepisów PPOż.

3.3.5. Przed rozpoczęciem robót, Zamawiający powiadomi organ, który wydał pozwolenie na budowę oraz projektanta sprawującego nadzór nad zgodnością realizacji robót z projektem o planowanym Terminie rozpoczęcia robót.

3.3.6. Zamawiający jest zobowiązany dołączyć do powiadomienia, o którym mowa w pkt 3.3.5, następujące dokumenty:

- a) oświadczenie Kierownika budowy (robót) stwierdzające przejęcie obowiązku kierowania budową (robotami) oraz sporządzenie Planu BIOZ,
- b) oświadczenie Inspektora (inspektorów) nadzoru inwestorskiego, stwierdzające przyjęcie obowiązku pełnienia Nadzoru inwestorskiego nad robotami,
- c) zaświadczenia przedłożone przez Kierownika budowy (robót), potwierdzające wpis na listę członków właściwej Izby samorządu zawodowego
- d) informację sporządzoną przez Kierownika budowy (robót), zawierającą dane zamieszczane w ogłoszeniu dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia.

3.4. Zakończenie robót.

- 3.4.1. Zakończenie robót stwierdza się wpisem do Dziennika Budowy, a następnie w Protokole odbioru końcowego robót.
- 3.4.2. Wykonawca **najpóźniej w dniu zakończenia robót** ma obowiązek **zgłoszenia zakończenia robót oraz** przekazania Zamawiającemu dokumentów, których dołączenia do zawiadomienia o zakończeniu budowy obiektu budowlanego lub wniosku o udzielenie pozwolenia na użytkowanie wymagają przepisy PrBud. **Wykonawca winien przekazać operat kołaudacyjny który powinien zawierać:**
(niepotrzebne skreślić)

a) Materiały przygotowane przez Inspektora Nadzoru - do wglądu :

- Umowa wraz z dokumentami przetargowymi,
- rozliczenie końcowe,
- **wyniki badań kontrolnych lub sprawdzających wykonanych przez niezależne laboratorium (w przypadku zlecenia wykonania takich badań przez Inspektora Nadzoru),**
- wyliczenie potrąceń z tytułu złej jakości robót.

b) Materiały dostarczane przez Wykonawcę :

- dokumentacja projektowa ze zmianami naniesionymi i zatwierdzonymi przez projektanta,
- szczegółowe specyfikacje techniczne,
- uwagi i zalecenia Inżyniera / Inspektora Nadzoru *) i ich wykonanie szczególnie dla robót zanikających i zakrywanych,
- recepty i ustalenia technologiczne,
- dziennik budowy i książka obmiarów,
- wyniki pomiarów kontrolnych oraz badań i oznaczeń laboratoryjnych zgodne z PZJ, STWiORB – Specyfikacja techniczna wykonania i odbioru robót budowlanych
- atesty jakościowe wbudowanych materiałów,
- opinię technologiczną sporządzoną na podstawie wszystkich badań i pomiarów załączonych do dokumentów odbioru, a wykonanych zgodnie z PZJ, STWiORB
- sprawozdanie techniczne zawierające :
 - zakres i lokalizację robót,
 - uwagi dotyczące realizacji robót,
 - data rozpoczęcia i zakończenia robót,
 - geodezyjną inwentaryzację powykonawczą obiektu,

- oświadczenie Kierownika budowy o zakończeniu robót wykonanych zgodnie z dokumentacją projektową wraz z naniesionymi zmianami i ich argumentacją (w przypadku ich wystąpienia).

4. Zamawiający.

4.1. Obowiązki Zamawiającego.

- 4.1.1. Zamawiający jest zobowiązany do dokonania, wymaganych przez właściwe przepisy, czynności związanych z przygotowaniem i nadzorowaniem robót w terminach i na zasadach określonych w Umowie.
- 4.1.2. Zamawiający jest zobowiązany do określonych szczegółowo w postanowieniach Umowy:
 - a) przekazania Terenu budowy (z wyłączeniem przestrzeni przeznaczonej przez Wykonawcę na Zaplecze budowy),
 - b) dostarczenia Wykonawcy niezbędnej Dokumentacji projektowej oraz dokonania jej zmian w zakresie niezbędnym do wykonania przewidzianego w Umowie obiektu budowlanego,
 - c) ustanowienia nadzoru inwestorskiego i autorskiego (jeżeli przepisy nakładają taki obowiązek) ,
 - d) wyznaczania terminów odbiorów robót nie przekraczających **7 dni** od dnia powiadomienia Zamawiającego przez Wykonawcę o gotowości do odbiorów oraz terminowego przystępowania do tych odbiorów,
 - e) wskazania Wykonawcy miejsca składowania odzyskanych materiałów i urządzeń, które Wykonawca zobowiązany jest przekazać Zamawiającemu,
 - f) udzielenia Wykonawcy niezbędnych pełnomocnictw w przypadku, gdy okażą się one niezbędne do wykonania przez Wykonawcę obowiązków wynikających z Umowy.

4.2. Dokumentacja projektowa przygotowana przez Zamawiającego.

- 4.2.1. Szczegółowe dane dotyczące wykonania przedmiotu zamówienia, jego lokalizację i zakres robót określa Dokumentacja projektowa i STWiORB.
- 4.2.2. Przed rozpoczęciem robót Zamawiający przekaze bezpłatnie Wykonawcy 1 egzemplarz Dokumentacji projektowej i STWiORB w wersji papierowej i elektronicznej.
- 4.2.3. Dokumentacja projektowa i STWiORB stanowią własność Zamawiającego i mogą być wykorzystane wyłącznie w celu wykonania przedmiotu Umowy zgodnie z przeznaczeniem.
- 4.2.4. Odpowiedzialność za prawidłowość Dokumentacji projektowej wobec Wykonawcy ponosi Zamawiający.
- 4.2.5. Zamawiający jest zobowiązany do zmian Dokumentacji projektowej w zakresie niezbędnym do wykonania przewidzianego w Umowie obiektu budowlanego na swój koszt.
- 4.2.6. Wyłącznie w przypadku, gdy konieczność wprowadzenia zmian w Dokumentacji projektowej jest następstwem nienależytego wykonywania przedmiotu Umowy przez

Wykonawcę, koszty modyfikacji Dokumentacji projektowej oraz związanych z tym prac obciążają Wykonawcę.

4.3. **Zmiany zakresu robót**

4.3.1. **Przedmiotem Umowy objęte są:**

- a) roboty budowlane przewidziane w projekcie budowlanym, a także roboty budowlane nie wyszczególnione w przedmiarach robót;
- b) roboty zamiennie w stosunku do robót przewidzianych w Dokumentacji projektowej i STWiORB,
- c) roboty niezbędne do wykonania przedmiotu Umowy, zgodnie z zasadami wiedzy technicznej,

4.3.2. **Przedmiot Umowy nie obejmuje:**

- a) nieprzewidzianych robót dodatkowych wykraczających poza zakres określony w pkt 4.3.1. (zamówienia dodatkowe w rozumieniu PZP),
- b) wykonania robót objętych zamówieniem uzupełniającym, jeżeli zamawiający przewidział możliwość udzielenia zamówień uzupełniających w ogłoszeniu o zamówieniu podstawowymi (w rozumieniu PZP),

4.3.3. **Konieczność wykonania przez Wykonawcę robót, o których mowa w 4.3.1. zostanie potwierdzona:**

- a) protokołem konieczności, określającym zakres rzeczowo-finansowy tych robót oraz
- b) wpisem do Dziennika budowy.

4.3.4. **Na wykonanie robót, o których mowa w pkt 4.3.1. Strony nie zawierają odrębnych umów na podstawie przepisów Pzp.**

4.3.5. **Na wykonanie robót, o których mowa w pkt 4.3.2. pkt a i b Strony są zobowiązane zawrzeć odrębną Umowę na podstawie przepisów ustawy Pzp.**

4.3.6. **Zamawiający pokrywa wartość robót, których natychmiastowe wykonanie przez Wykonawcę było niezbędne ze względu na potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa osób lub mienia, konieczność zapobieżenia awarii lub usunięcia jej skutków, na podstawie sporządzonego przez Wykonawcę protokołu konieczności, o ile konieczność wykonania tych robót nie powstała z przyczyn, za które odpowiedzialność ponosi Wykonawca.**

4.3.7. **Konieczność zaniechania wykonania robót objętych Kosztorysem ofertowym, zostanie potwierdzona protokołem konieczności, określającym zakres rzeczowo-finansowy tych robót i potwierdzona wpisem do Dziennika budowy.**

4.3.8. **Wykonawca nie wprowadzi zmian zakresu Robót budowlanych bez pisemnego polecenia Zamawiającego (Inspektora Nadzoru) dokonanego wpisem do Dziennika budowy.**

4.3.9. **Wprowadzone zmiany zakresu Robót budowlanych będących przedmiotem Umowy, Wykonawca w razie konieczności uwzględni w uaktualnionym Harmonogramie rzeczowo-finansowym robót.**

4.3.10. **Rozliczenie zmian zakresu Robót budowlanych nastąpi na zasadach określonych w pkt 8 (Wynagrodzenie wykonawcy).**

4.4. Przekazanie Terenu budowy.

- 4.4.1. Zamawiający jest zobowiązany przekazać Wykonawcy Teren budowy w całości lub w częściach niezbędnych dla realizacji przedmiotu Umowy lub jego części.
- 4.4.2. Wraz z przekazaniem Terenu budowy Zamawiający jest zobowiązany przekazać Wykonawcy dziennik budowy i książkę obmiarów.
- 4.4.3. Każdorazowo przekazanie całości lub części Terenu budowy zostanie potwierdzone protokołem przekazania Terenu budowy oraz wpisem do Dziennika budowy.

4.5. Odbiory robót.

- 4.5.1. Zamawiający jest zobowiązany w terminach określonych Umową do odbiorów:
 - a) robót ulegających zakryciu,
 - b) robót zanikających,
 - c) częściowych,
 - d) końcowego całości robót,
 - e) gwarancyjnych,
 - f) ostatecznego.
- 4.5.2. Odbiorów robót ulegających zakryciu i zanikających, częściowych i odbioru końcowego może dokonywać w imieniu Zamawiającego Inspektor Nadzoru Inwestorskiego.
- 4.5.3. Zamawiający jest zobowiązany rozpocząć odbiór robót w terminach wynikających z Umowy po otrzymaniu zgłoszenia Wykonawcy zakończenia części robót w przypadku Odbioru częściowego lub zakończenia całości robót budowlanych w przypadku Odbioru końcowego i pełnej dokumentacji potwierdzającej wykonanie robót.

4.6. Odbiory robót zanikających i ulegających zakryciu.

- 4.6.1. Wykonawca jest zobowiązany umożliwić Inspektorowi Nadzoru Inwestorskiego sprawdzenie każdej roboty zanikającej lub ulegającej zakryciu.
- 4.6.2. Roboty zanikające lub ulegające zakryciu podlegają odbiorowi, którego gotowość Wykonawca zgłasza wpisem do Dziennika budowy, powiadamiając o tym Inspektora Nadzoru Inwestorskiego.
- 4.6.3. Odbiór winien być przeprowadzony niezwłocznie, nie później jednak niż 7 dni od daty zgłoszenia o gotowości do odbioru Inspektorowi Nadzoru Inwestorskiego i potwierdzony Protokołem odbioru robót zanikających i ulegających zakryciu.
- 4.6.4. Jeżeli Inspektor Nadzoru Inwestorskiego uzna odbiór robót zanikających lub ulegających zakryciu za zbędny, jest zobowiązany powiadomić o tym Wykonawcę w terminie określonym w pkt 4.6.3. wpisem do Dziennika Budowy.
- 4.6.5. W przypadku nie zgłoszenia Inspektorowi Nadzoru Inwestorskiego gotowości do odbioru robót zanikających lub ulegających zakryciu, Wykonawca jest zobowiązany odkryć lub wykonać otwory niezbędne dla zbadania robót, a następnie na własny koszt przywrócić stan poprzedni.
- 4.6.6. Inspektor Nadzoru Inwestorskiego odbiera roboty zanikające i ulegające zakryciu poprzez dokonanie stosownego wpisu do Dziennika budowy.

4.7. Odbiory częściowe.

- 4.7.1. Po zakończeniu wykonania części robót, Wykonawca zgłasza Inspektorowi Nadzoru Inwestorskiego jego zakończenie oraz gotowość do odbioru tej części poprzez odpowiedni wpis do Dziennika budowy oraz przedstawia dokumenty rozliczeniowe.
- 4.7.2. Dokonanie Odbioru częściowego następuje Protokołem odbioru częściowego na podstawie sporządzonego przez Wykonawcę zestawienia wykonanych robót, w terminie **7 dni** licząc od dnia zgłoszenia przez Wykonawcę gotowości robót do Odbioru częściowego dokonanego wpisem do Dziennika budowy.

4.8. **Odbiory końcowe.**

- 4.8.1. Odbioru końcowego dokonuje się po zakończeniu wszystkich Robót budowlanych składających się na przedmiot Umowy, po zgłoszeniu przez Wykonawcę zakończenia robót i gotowości do ich odbioru.
- 4.8.2. Odbiór końcowy jest przeprowadzany komisyjnie przy udziale upoważnionych przedstawicieli Zamawiającego, w tym Inspektorów nadzoru inwestorskiego i upoważnionych przedstawicieli Wykonawcy.
- 4.8.3. Przystąpienie do odbioru końcowego następuje w terminie nie dłuższym niż **14 dni** od dnia zgłoszenia zakończenia robót wpisem do Dziennika budowy.
- 4.8.4. Komisja sporządza Protokół odbioru końcowego robót.
- 4.8.5. W przypadku stwierdzenia w toku odbioru Wad przedmiotu Umowy, Strony uzgadniają w treści protokołu termin i sposób usunięcia Wad. Jeżeli Wykonawca nie usunie Wad w terminie lub w sposób ustalony w Protokole odbioru końcowego, Zamawiający jest uprawniony do zlecenia usunięcia Wad innemu podmiotowi na koszt i ryzyko Wykonawcy.
- 4.8.6. Koszt usunięcia Wad nieusuniętych przez Wykonawcę w terminach wynikających z pkt 4.8.5. zostanie potrącony z wynagrodzenia Wykonawcy bądź z Zabezpieczenia należytego wykonania Umowy.
- 4.8.7. Za dzień dokonania odbioru końcowego, uznaje się dzień podpisania przez upoważnionych przedstawicieli Stron Umowy Protokołu odbioru końcowego robót.

4.9. **Odbiory gwarancyjne**

- 4.9.1. Przeglądy gwarancyjne przeprowadzane są:
 - a) na 30 dni przed upływem okresu rękojmi,
 - b) na 30 dni przed upływem okresu gwarancji jakości.Dopuszcza się dokonywanie przeglądów gwarancyjnych w innych niż w/w terminach w przypadku zaistnienia takiej konieczności.
- 4.9.2. Przeglądy gwarancyjne przeprowadzane są komisyjnie przy udziale upoważnionych przedstawicieli Zamawiającego i Wykonawcy.
- 4.9.3. Przeglądy gwarancyjne polegają na ocenie robót związanych z usunięciem wad ujawnionych w okresie rękojmi za wady fizyczne lub gwarancji jakości.

W przypadku stwierdzenia wad powodujących realne zagrożenie bezpieczeństwa dla użytkowników Wykonawca winien usunąć wady bezzwłocznie lecz nie później niż w ciągu 3 dni kalendarzowych, natomiast w przypadku pozostałych stwierdzonych wad termin ich usunięcia zostanie ustalony przez osoby biorące udział w pracach komisji uwzględniając m.in. zakres prac, panujące warunki atmosferyczne przy czym powinien on być nie dłuższy niż 30 dni kalendarzowych.

- 4.9.4. Jeżeli Wykonawca w wymaganym terminie nie usunie wad ujawnionych w okresie rękojmi za wady fizyczne lub gwarancji jakości, Zamawiający jest uprawniony do zlecenia usunięcia Wad innemu podmiotowi na koszt i ryzyko Wykonawcy.
- 4.9.5. Kosztem zastępczego usunięcia Wad ujawnionych w okresie rękojmi za wady fizyczne a nieusuniętych przez Wykonawcę w terminach wynikających z pkt 4.9.4. Zamawiający obciąży Wykonawcę lub dokona potrącenia kosztów z Zabezpieczenia należytego wykonania Umowy, a kosztem Wad ujawnionych w okresie gwarancji jakości – obciąży Wykonawcę.
- 4.9.6. Odbiory gwarancyjne potwierdzane są Protokołem odbioru usunięcia wad, sporządzanym po usunięciu wszystkich wad ujawnionych w okresie rękojmi lub gwarancji.

4.10. Odbiór ostateczny.

- 4.10.1. Odbioru ostatecznego dokonuje się po upływie okresu gwarancji jakości.
- 4.10.2. Odbiór ostateczny służy potwierdzeniu usunięcia wszystkich wad ujawnionych w okresie gwarancji jakości.
- 4.10.3. W odbiorze ostatecznym biorą udział przedstawiciele Zamawiającego, użytkownika obiektu budowlanego, (jeżeli jest nim inny podmiot niż Zamawiający) oraz Wykonawcy.
- 4.10.4. Z odbioru ostatecznego sporządza się Protokół odbioru ostatecznego.

4.11. Nadzór inwestorski i autorski.

- 4.11.1. Zamawiający jest zobowiązany zapewnić nadzór inwestorski i autorski.
- 4.11.2. Inspektor Nadzoru Inwestorskiego wypełnia obowiązki określone w Umowie i w Prbud.
- 4.11.3. Inspektorem Nadzoru Inwestorskiego ustanowionym przez Zamawiającego jest:
.....
- 4.11.4. Inspektor nadzoru inwestorskiego jest zobowiązany do nadzorowania wykonania robót budowlanych niezbędnych do oddania przewidzianego w Umowie obiektu budowlanego.
- 4.11.5. Polecenia wydawane przez Inspektora Nadzoru Inwestorskiego, o ile jest on uprawniony do ich wydawania zgodnie z Umową i umocowaniem dokonany przez Zamawiającego: mają formę pisemną, w pierwszej kolejności jako wpis do Dziennika Budowy.

4.12. Ryzyka Zamawiającego.

- 4.12.1. Zamawiający ponosi odpowiedzialność odszkodowawczą za nieterminowe przekazanie Terenu budowy lub niedokonanie innych czynności przygotowawczych niezbędnych do rozpoczęcia przez Wykonawcę wykonania przedmiotu Umowy.
- 4.12.2. Od dnia przekazania Terenu budowy do dnia sporządzenia Protokołu odbioru końcowego, ryzyko Zamawiającego stanowią:
 - a. zagrożenie wystąpieniem nieszczęśliwych wypadków lub powstaniem szkody w mieniu stanowiącym jego własność, które są spowodowane: zaniedbaniem, niedopełnieniem obowiązków służbowych lub naruszeniem prawa lub/i

warunków umownych przez Zamawiającego, lub przez osobę przez niego zatrudnioną albo działającą na mocy innej zawartej z nim Umowy,

- b. zagrożenie powstaniem szkody, w zakresie, w jakim jest ona następstwem błędu Zamawiającego lub wady ukrytej w Dokumentacji projektowej lub STWiORB, materiałach, maszynach lub urządzeniach dostarczonych przez Zamawiającego, pod warunkiem, że Wykonawca dopełni obowiązku niezwłocznego powiadomienia o tych okolicznościach Zamawiającego lub uprzedzi Zamawiającego o niebezpieczeństwie zniszczenia lub uszkodzenia obiektu, chyba że Wykonawca mimo zachowania należytej staranności nie mógł stwierdzić wadliwości dostarczonych przez Zamawiającego Dokumentacji projektowej, STWiORB, materiałów, maszyn lub urządzeń,
 - c. zagrożenia będące następstwem Siły wyższej.
- 4.12.3. Od daty Odbioru końcowego do wystawienia Protokołu ostatecznego, ryzyko każdej szkody powstałej w obiekcie budowlanym, którego wykonanie stanowi przedmiot Umowy, ponosi Zamawiający, oprócz szkody spowodowanej:
- a. wadą, która tkwiła w obiekcie budowlanym, którego wykonanie stanowi przedmiot Umowy na dzień zakończenia robót;
 - b. wypadkiem zaistniałym przed dniem Odbioru końcowego, który nie był objęty ryzykiem Zamawiającego lub;
 - c. czynnościami Wykonawcy na Terenie budowy po dniu Odbioru końcowego.

5. Wykonawca.

5.1. Oświadczenia Wykonawcy.

- 5.1.1. Wykonawca oświadcza, iż zapoznał się z Dokumentacją projektową oraz uwarunkowaniami wynikającymi z decyzji dotyczących inwestycji i nie wnosi co do nich zastrzeżeń oraz potwierdza, że nie widzi przeszkód do pełnego i terminowego wykonania przedmiotu Umowy. Oświadczenie powyższe nie przenosi na Wykonawcę odpowiedzialności za wady w Dokumentacji projektowej i STWiORB.
- 5.1.2. Wykonawca oświadcza, że posiada zdolności, doświadczenie, wiedzę oraz będzie dysponował personelem władającym językiem polskim i posiadającym wymagane uprawnienia w zakresie niezbędnym do wykonania Umowy zgodnie z należytą starannością.
- 5.1.3. Wykonawca oświadcza, że:
 - a) potencjał techniczny,
 - b) osoby,
 - c) zasoby ekonomiczne i finansowe,
 - d) zasoby podmiotów trzecich oraz
 - e) podwykonawcy,- zwane dalej „zasobami”, zaoferowane w ofercie złożonej w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, zostaną wykorzystane do wykonania Umowy.
- 5.1.4. W obiektywnie uzasadnionych okolicznościach, które uniemożliwiają wykorzystanie do wykonania Umowy zasobu, o którym mowa w pkt 5.1.3, wykonawca zaoferuje Zamawiającemu w celu wykonania Umowy inny zasób, spełniający warunki

i wymagania opisane dla celów postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, w wyniku którego została zawarta niniejsza Umowa.

5.1.5. Powyższe zmiany wymagają zgody Zamawiającego.

5.2. **Obowiązki Wykonawcy.**

5.2.1. Wykonawca ma obowiązek wykonywania przedmiotu Umowy zgodnie z Umową, Projektem budowlanym, STWiORB, Projektami wykonawczymi, Ofertą Wykonawcy, zasadami wiedzy technicznej oraz przepisami prawa powszechnie obowiązującego.

5.2.2. Wykonawca jest zobowiązany do następujących czynności określonych szczegółowo w postanowieniach Umowy:

- a) prowadzenia Dokumentacji budowy,
- b) powołania Kierownika budowy lub kierowników robót, posiadających niezbędne uprawnienia budowlane,
- c) przekazywania Zamawiającemu informacji dotyczących wykonywania robót oraz umożliwienia Zamawiającemu przeprowadzenia kontroli ich wykonywania,
- d) wykonania robót oraz innych czynności objętych przedmiotem Umowy zgodnie z właściwymi przepisami prawa, w tym z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy obowiązującymi przy wykonywaniu robót budowlanych, oraz z zasadami wiedzy technicznej,
- e) stosowania materiałów, technik wykonawczych, sprzętu, metod diagnozowania i kontroli spełniających wymagania techniczne postawione w Dokumentacji projektowej i STWiORB,
- f) ochrony znajdującego się na Terenie budowy mienia Zamawiającego przed działaniem osób trzecich,
- g) zapewnienia wstępu na Teren budowy wyłącznie osobom upoważnionym przez Zamawiającego lub Wykonawcę,
- h) zgłaszania gotowości do odbioru robót i brania udziału w wyznaczonych terminach w odbiorach robót,
- i) terminowego usuwania Wad, w tym usterek, ujawnionych w czasie wykonywania robót lub ujawnionych w czasie odbiorów, i w terminach wyznaczonych w protokołach odbioru,
- j) utrzymywania porządku na Terenie budowy,
- k) stosowania się do poleceń Inspektora Nadzoru Inwestorskiego zgodnych z przepisami prawa i postanowieniami Umowy,
- l) zaangażowania odpowiedniej liczby osób, posiadających niezbędne uprawnienia, wiedzę i doświadczenie do wykonywania powierzonych im robót i innych czynności w ramach wykonania Umowy,
- m) dostarczania materiałów i urządzeń, niezbędnych do wykonania Umowy,
- n) zapłaty należnego wynagrodzenia Podwykonawcom, jeżeli wykonawca korzysta z Podwykonawców.

- 5.2.3. W przypadku powierzenia wykonania części zamówienia Podwykonawcom, Wykonawca pełni funkcję koordynatora podczas wykonywania robót i usuwania ewentualnych Wad.
- 5.2.4. Jeżeli Wykonawca nie wykonuje lub nienależyte wykonuje Umowę, Zamawiający może zażądać od Wykonawcy należytego wykonywania Umowy lub naprawienia szkód wynikłych z tytułu nienależytego wykonywania Umowy, wyznaczając odpowiedni termin.

5.3. Terminowość wykonania robót.

- 5.3.1. Wykonawca jest zobowiązany wykonywać roboty zgodnie z zatwierdzonym przez Zamawiającego Harmonogramem rzeczowo-finansowym przedłożonym Zamawiającemu przez Wykonawcę do dnia zawarcia Umowy, aktualizowanym w toku realizacji Umowy.
- 5.3.2. Wykonawca powinien uwzględnić przy przygotowaniu Harmonogramu rzeczowo-finansowego typowo niekorzystne warunki pogodowe, które mogą ograniczyć postęp robót w okresie letnio – jesiennym, harmonogram przyznanych zamknięć drogowych, torowych, itp. oraz inne okoliczności mogące mieć wpływ na terminowość wykonania Umowy.
- 5.3.3. W przypadku konieczności aktualizacji Harmonogramu rzeczowo – finansowego, wykonawca sporządza niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie **7 dni** od dnia ujawnienia konieczności aktualizacji, projekt zaktualizowanego Harmonogramu i przedstawia go Zamawiającemu do zatwierdzenia. Jeżeli Zamawiający w terminie **7 dni** od dnia otrzymania projektu zaktualizowanego Harmonogramu rzeczowo-finansowego nie zgłosi do niego uwag, przedłożony projekt uważa się za zatwierdzony przez Zamawiającego.
- 5.3.4. Jeżeli Zamawiający zgłosi uwagi do projektu zaktualizowanego Harmonogramu rzeczowo-finansowego, w szczególności dotyczące jego niezgodności z postanowieniami Umowy lub tempa wykonywania robót, Wykonawca jest zobowiązany do niezwłocznego, nie później niż w terminie **3 dni** od ich otrzymania, przedłożenia poprawionego Harmonogramu rzeczowo-finansowego uwzględniającego uwagi Zamawiającego oraz postanowienia Umowy.
- 5.3.5. Jeżeli podczas wykonywania Umowy faktyczny postęp robót będzie obiektywnie zagrażał Terminowi zakończenia robót lub określone terminowi zakończenia etapu robót, Wykonawca nie dotrzyma terminu określonego w Harmonogramie rzeczowo-finansowym lub zajądą inne istotne odstępstwa od Harmonogramu rzeczowo-finansowego, Wykonawca na żądanie Zamawiającego niezwłocznie, nie później niż w terminie **14 dni**, przedstawi Zamawiającemu do zatwierdzenia projekt Planu naprawczego.
- 5.3.6. Plan naprawczy powinien przewidywać reorganizację sposobu wykonywania robót poprzez zwiększenie zaangażowania sprzętu, personelu, Podwykonawców lub zasobów finansowych Wykonawcy w celu wykonania niezrealizowanych dotychczas etapów robót w terminach określonych w zaktualizowanym Harmonogramie rzeczowo-finansowym.
- 5.3.7. Jeżeli przyczyny, z powodu których będzie zagrożone dotrzymanie Terminu zakończenia robót lub określonego terminu zakończenia etapu robót, będą następstwem okoliczności, za które odpowiedzialność ponosi Zamawiający, w szczególności dotyczących nieterminowego przekazania Terenu budowy,

konieczności zmian Dokumentacji projektowej, zlecenia robót zamiennych lub dodatkowych, udzielenia zamówień dodatkowych lub uzupełniających, z powodu których została w szczególności przewidziana dopuszczalność zmiany Umowy poprzez wydłużenie Terminu wykonania robót, Wykonawca jest uprawniony do żądania przedłużenia Terminu zakończenia robót oraz etapów robót w zakresie, w jakim ww. okoliczności miały lub mogły mieć wpływ na dotrzymanie terminów wskazanych w obowiązującym Harmonogramie rzeczowo-finansowym i do zwrotu poniesionych kosztów.

- 5.3.8. W okolicznościach, o których mowa w punkcie poprzedzającym, przedłużenie Terminu zakończenia robót oraz terminów zakończenia etapów robót nastąpi w trybie zmiany umowy na podstawie przepisów ustawy Pzp.
- 5.3.9. Jeżeli przyczyna, z powodu której będzie zagrożone dotrzymanie Terminu zakończenia robót lub określonego terminu zakończenia etapu robót, będzie następstwem okoliczności, za które odpowiedzialność ponosi Wykonawca, Wykonawca nie jest uprawniony do żądania przedłużenia Terminu zakończenia robót oraz etapów robót i do zwrotu poniesionych kosztów.
- 5.3.10. Podjęcie przez Strony czynności w celu zmiany Umowy nie uprawnia Wykonawcy do wstrzymania lub zwolnienia tempa wykonywania robót albo odstąpienia od Umowy.
- 5.3.11. Wykonawca jest zobowiązany do przedłożenia Zamawiającemu do akceptacji szczegółowej aktualizacji Harmonogramu rzeczowo-finansowego uwzględniającego zmiany Umowy w terminie **7 dni**.
- 5.3.12. Każdy przypadek wystąpienia okoliczności wpływających na terminowość wykonania robót powinien zostać wpisany przez upoważnioną osobę do Dziennika budowy nie później niż do **3 dni** następujących po dniu wystąpienia tego rodzaju okoliczności

5.4. **Wstrzymanie robót.**

- 5.4.1. Inspektor Nadzoru Inwestorskiego może wstrzymać wpisem do Dziennika budowy wykonywanie robót w przypadku:
 - a) wykonania robót niezgodnie z Dokumentacją projektową lub w sposób naruszający warunki bezpieczeństwa stwarzające zagrożenie dla życia i zdrowia osób znajdujących się na terenie budowy i nie dokonania ich poprawy w wyznaczonym terminie, przy czym wszelkie opóźnienia wynikłe z powodu takiego wstrzymania obciążają wyłącznie Wykonawcę,
 - b) wystąpienia warunków atmosferycznych, mogących wpłynąć na pogorszenie jakości robót, z tym zastrzeżeniem, że przy wstrzymaniu robót w związku z wystąpieniem ww. okoliczności, Strony uzgodnią nowe terminy wykonania robót w Harmonogramie rzeczowo – finansowym, uwzględniające okres wstrzymania.
 - c) gdyby ich kontynuacja mogła wywołać zagrożenie bądź spowodować niedopuszczalną niezgodność z projektem lub pozwoleniem na budowę.
- 5.4.2. Niezależnie od przyczyn wskazanych w 5.4.1., Zamawiający może polecić Wykonawcy wstrzymanie robót lub ich dowolnej części na okres, który uzna za konieczny.

5.4.3. W przypadku, o którym mowa w pkt 5.4.2., Wykonawca jest uprawniony do przedłużenia Terminu zakończenia robót co najmniej o okres równy okresowi co najmniej wstrzymania robót (przeestoju) i do zwrotu dodatkowych kosztów powstałych wskutek wstrzymania robót.

5.5. Usuwanie wad stwierdzonych w czasie robót.

5.5.1. W przypadku ujawnienia wad w robotach, Inspektor nadzoru inwestorskiego jest uprawniony do żądania ich usunięcia w określonym terminie, na koszt Wykonawcy.

5.5.2. Jeżeli dla ustalenia wystąpienia wad i ich przyczyn niezbędne jest dokonanie prób, badań, odkryć lub ekspertyz, Inspektor nadzoru inwestorskiego może polecić Wykonawcy dokonanie tych czynności na koszt Wykonawcy.

5.5.3. Jeżeli próby, badania, odkrycia, ekspertyzy nie potwierdzą wadliwości robót, Zamawiający zwraca Wykonawcy koszty ich przeprowadzenia.

5.5.4. Jeżeli Wykonawca nie usunie wady w wyznaczonym zgodnie z pkt. 5.5.1. terminie, Zamawiający lub działający w jego imieniu Inspektor nadzoru inwestorskiego, może zlecić usunięcie wady na koszt i ryzyko Wykonawcy.

5.6. Skutki siły wyższej.

5.6.1. Jeżeli którakolwiek ze Stron stwierdzi, że Umowa nie może być realizowana z powodu Siły wyższej lub z powodu następstw Siły wyższej, niezwłocznie powiadomi o tym na piśmie drugą Stronę.

5.6.2. W przypadku wystąpienia Siły wyższej lub jej następstw, Wykonawca niezwłocznie wstrzyma roboty i zabezpieczy Teren budowy.

5.6.3. Zamawiający jest zobowiązany do zapłaty Wykonawcy należnego wynagrodzenia stosownie do stanu zaawansowania robót, potwierdzonego przez Inspektora nadzoru inwestorskiego.

5.7. Zawiadamianie o szczególnych zdarzeniach.

5.7.1. Jeżeli w trakcie wykonywania robót Wykonawca natrafi na przeszkody fizyczne, których wystąpienia, pomimo swego doświadczenia, nie mógł przewidzieć na etapie ofertowania, ma obowiązek niezwłocznie powiadomić o tym Zamawiającego lub działającego w jego imieniu Inspektora nadzoru inwestorskiego.

5.7.2. Wykonawca ma obowiązek na bieżąco informować Inspektora nadzoru inwestorskiego o przewidywanych przyszłych problemach związanych z realizacją Umowy, które mogą mieć wpływ w szczególności na termin zakończenia robót.

5.7.3. Nie później niż w terminie **7 dni** od powiadomienia, o którym mowa w 5.7.1 i informacji, o której mowa w 5.7.2., Wykonawca przedkłada Zamawiającemu ocenę wpływu tych okoliczności na termin wykonania robót i ewentualnych kosztów wynikających z zaistnienia ww. okoliczności.

5.7.4. Wykonawca opracuje i przedstawi Zamawiającemu do akceptacji propozycje dotyczące uniknięcia lub zmniejszenia wpływu takiego wydarzenia lub okoliczności na wykonanie Umowy.

5.7.5. Jeśli skutek szczególnych zdarzeń, które nie powstały z przyczyn leżących po stronie Wykonawcy i nie są skutkiem działania Siły wyższej, nastąpi opóźnienie w wykonaniu Umowy lub poniósł on dodatkowe koszty, jest uprawniony do żądania przedłużenia terminu wykonania robót i zwrotu ewentualnych kosztów poniesionych wskutek zaistnienia ww. okoliczności.

5.8. Personel i sprzęt Wykonawcy.

- 5.8.1. Przedstawicielem Wykonawcy na Terenie budowy jest Kierownik budowy Rafał Szyszkowski
- 5.8.2. Do dnia zawarcia Umowy Wykonawca potwierdzi Zamawiającemu, iż personel Wykonawcy zaangażowany do wykonania Umowy, w szczególności Kierownik budowy oraz kierownicy robót branżowych, będą osobami, które Wykonawca wskazał w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego w celu potwierdzenia spełniania opisanego warunku udziału w postępowaniu, w zakresie posiadania osób zdolnych do wykonania zamówienia.
- 5.8.3. Jeżeli w trakcie wykonywania robót obiektywnie konieczna będzie zmiana ww. osób, Wykonawca jest zobowiązany ją uzasadnić i zaproponować osobę, która będzie spełniać opisany warunek udziału w postępowaniu w zakresie posiadania osób zdolnych do wykonania zamówienia.
- 5.8.4. Wykonawca jest zobowiązany przedłożyć Zamawiającemu propozycje zmian, o których mowa w pkt 5.8.3., nie później niż w terminie **7 dni** przed planowanym skierowaniem nowych osób do kierowania robotami. Przerwa w wykonywaniu Umowy wynikająca z braku personelu Wykonawcy będzie traktowana jako przyczyna zależna od Wykonawcy i nie może stanowić podstawy do przedłużenia terminu wykonania robót.
- 5.8.5. Zmiana osób, o których mowa w pkt 5.8.1. i 5.8.2., nie stanowi zmiany Umowy.
- 5.8.6. Wykonawca jest zobowiązany zapewnić, żeby Kierownik budowy oraz kierownicy robót branżowych fizycznie przebywali i wykonywali swoje obowiązki na Terenie budowy.
- 5.8.7. Wykonawca jest zobowiązany zapewnić, aby osoby zaangażowane do wykonania robót podczas obecności na terenie budowy nosiły oznaczenia identyfikujące podmioty, które je zaangażowały.
- 5.8.8. Inspektor nadzoru inwestorskiego jest uprawniony zgłosić uwagi, zastrzeżenia albo wystąpić do Wykonawcy z żądaniem usunięcia określonej osoby, spośród personelu Wykonawcy lub jego Podwykonawcy, która:
 - a) wykazuje rażąco brak staranności,
 - b) wykonuje swoje obowiązki w sposób niekompetentny lub niedbały,
 - c) nie stosuje się do istotnych postanowień Umowy lub,
 - d) stwarza zagrożenie dla bezpieczeństwa, zdrowia lub ochrony środowiska.
- 5.8.9. W przypadku wystąpienia okoliczności, o której mowa w pkt 5.8.8., Wykonawca wyznaczy odpowiednią osobę na zastępstwo w trybie przewidzianym w pkt 5.8.3.

5.9. Zapewnienie jakości.

- 5.9.1. Zasady zapewnienia jakości wykonywania robót określa Program zapewnienia jakości.
- 5.9.2. W terminie 21 dni od daty rozpoczęcia robót Wykonawca przygotowuje i przedłoży do zatwierdzenia przez Zamawiającego Program zapewnienia jakości.
- 5.9.3. Zamawiający jest uprawniony do audytu Programu zapewnienia jakości.

- 5.9.4. Wszystkie materiały, które będą użyte do realizacji przedmiotu zamówienia winny odpowiadać, co do jakości wymogom wyrobów dopuszczonych do obrotu i stosowania w budownictwie określonym w art. 10 Prbud oraz winny odpowiadać wymaganiom, określonym w Dokumentacji projektowej oraz STWiORB.
- 5.9.5. Wykonawca przedstawi Inspektorowi nadzoru inwestorskiego wymagane zgodnie z obowiązującymi przepisami orzeczenia, atesty oraz deklaracje zgodności na materiały użyte do wykonania Umowy.
- 5.9.6. Zmiana materiałów służących do wykonania Umowy w stosunku do STWiORB oraz Dokumentacji projektowej wymaga pisemnej zgody Inspektora nadzoru inwestorskiego.

5.10. Jakość materiałów.

- 5.10.1. Materiały wykorzystywane przez Wykonawcę w celu wykonania przedmiotu Umowy powinny:
- odpowiadać wymaganiom określonym w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (Dz. U. z 2014r., poz. 883) oraz STWiORB,
 - posiadać odpowiednio wymagane przepisami prawa certyfikaty, aprobaty techniczne, dopuszczenia do stosowania w Rzeczypospolitej Polskiej,
 - być dobrane zgodnie z zasadami wiedzy technicznej,
 - być przeznaczone i przydatne dla celów, do jakich zostały użyte przy wykonywaniu robót,
 - być wolne od obciążeń na rzecz osób trzecich w dacie ich wbudowania na terenie budowy.
- 5.10.2. Wykonawca jest zobowiązany przeprowadzać pomiary i badania materiałów oraz robót zgodnie z zasadami kontroli jakości materiałów i robót określonymi w odrębnych przepisach oraz specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót budowlanych.
- 5.10.3. Inspektor nadzoru inwestorskiego może zobowiązać Wykonawcę do:
- usunięcia określonych materiałów z Terenu budowy w wyznaczonym terminie lub,
 - ponownego wykonania robót, jeżeli materiały lub jakość wykonanych robót nie spełniają wymagań STWiORB.
- 5.10.4. Jeżeli Wykonawca nie zastosuje się do poleceń Inspektora nadzoru inwestorskiego, Zamawiający ma prawo zlecić powyższe czynności innemu Wykonawcy i potrącić poniesione w związku z tym koszty z wynagrodzenia Wykonawcy.
- 5.10.5. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej kontroli Inspektor nadzoru inwestorskiego ustali, że jakość materiałów nie odpowiada wymaganiom STWiORB, niezwłocznie zawiadomi o tym Wykonawcę.
- 5.10.6. Wykonawca zastosuje kwestionowane materiały do robót dopiero wówczas, gdy udowodni Inspektorowi Nadzoru, że ich jakość odpowiada wymaganiom STWiORB.
- 5.10.7. Wszystkie koszty związane z tymi czynnościami obciążają Wykonawcę lub Zamawiającego, na zasadzie określonej w punkcie 5.11.7.

5.10.8. W przypadku wbudowania przez Wykonawcę nie zaakceptowanych materiałów, Inspektor nadzoru inwestorskiego może polecić Wykonawcy niezwłoczny ich demontaż i usunięcie oraz zastąpienie zaakceptowanymi materiałami.

5.11. Badania jakości materiałów i robót.

5.11.1. Materiały i roboty budowlane wskazane przez Inspektora nadzoru inwestorskiego lub organ upoważniony do kontrolowania budowy powinny być poddawane badaniom służącym potwierdzeniu ich zgodności z odpowiednimi normami i przepisami.

5.11.2. Badania określone w STWiORB, Dokumentacji projektowej i Programie zapewnienia jakości robót Wykonawca jest zobowiązany przeprowadzać na własny koszt.

5.11.3. Bieżące pomiary i badania materiałów oraz robót powinny być prowadzone w miejscu wyprodukowania materiałów lub na Terenie budowy.

5.11.4. Wykonawca zobowiązany jest zapewnić odpowiedni system kontroli oraz instrumenty, urządzenia, personel i materiały potrzebne do zbadania jakości i ilości materiałów i robót oraz dostarczyć Inspektorowi nadzoru inwestorskiego wymagane próbki materiałów przed ich wbudowaniem na własny koszt, stosownie do Programu zapewnienia jakości robót.

5.11.5. Badania materiałów mogą być przeprowadzone na wniosek i koszt Wykonawcy poza miejscem wyprodukowania i Terenem budowy w zaakceptowanej przez Zamawiającego placówce badawczej.

5.11.6. Inspektor nadzoru inwestorskiego może zażądać wykonania badań dodatkowych, które nie są wymagane w STWiORB lub wykonanie dodatkowych badań poza miejscem wyprodukowania lub Terenem budowy dla materiałów lub robót, które budzą uzasadnione wątpliwości, co do jakości.

5.11.7. Jeżeli wyniki badań wykażą, że materiały bądź roboty nie są zgodne z wymaganiami STWiORB oraz odpowiednich norm i aprobat, to koszty tych badań ponosić będzie Wykonawca, jeśli zaś wyniki badań wykażą, że materiały bądź roboty są zgodne z wymaganiami STWiORB oraz odpowiednich norm i aprobat, to koszty tych badań obciążą Zamawiającego.

5.12. Utrzymanie Terenu budowy.

5.12.1. Niezwłocznie po przejęciu Terenu budowy, Wykonawca jest zobowiązany do zagospodarowania Terenu budowy.

5.12.2. Do obowiązków Wykonawcy należy w szczególności:

- a) zapewnienie bezpieczeństwa osób przebywających na Terenie budowy oraz utrzymanie Terenu budowy w odpowiednim stanie i porządku zapobiegającym ewentualnemu zagrożeniu bezpieczeństwa ww. osób ,
- b) podjęcie niezbędnych środków służących zapobieganiu wstępowi na Teren budowy przez osoby nieuprawnione,
- c) zapewnienie ochrony Terenu budowy przez profesjonalny i licencjonowany podmiot świadczący usługi w zakresie ochrony osób i mienia od dnia przejęcia Terenu budowy do Terminu zakończenia robót,
- d) przedłożenia do akceptacji Zamawiającego planu ochrony Terenu budowy w terminie 7 dni od daty przejęcia Terenu budowy,
- e) wykonanie czynności niezbędnych do umożliwienia podłączenia i dostaw mediów oraz zainstalowanie urządzeń służących do pomiaru zużycia mediów,

- f) ponoszenie kosztów związanych ze zużyciem mediów do celów związanych z wykonaniem, próbami i odbiorami robót,
 - g) oświetlenie Terenu budowy w niezbędnym zakresie,
 - h) zapewnienie odprowadzenia ścieków z Terenu budowy,
 - i) utrzymanie porządku na Terenie budowy oraz na innych terenach, na które oddziałuje wykonywanie robót.
- 5.12.3. Wykonawca jest zobowiązany do zapewnienia Inspektorowi nadzoru inwestorskiego, osobom przez niego upoważnionym oraz innym uczestnikom procesu budowlanego, dostępu do Terenu budowy i do każdego miejsca, gdzie w będą wykonywane roboty dotyczące Umowy.
- 5.12.4. Roboty będące przedmiotem Umowy powinny być wykonywane, w taki sposób, aby nie zakłócać bez potrzeby lub w nadmiernym stopniu ruchu na drogach publicznych, prywatnych przejściach oraz terenach należących do Zamawiającego lub osób trzecich.
- 5.12.5. W czasie wykonywania robót, Wykonawca jest zobowiązany utrzymywać Teren budowy w stanie wolnym od przeszkód komunikacyjnych, składować wszelkie urządzenia pomocnicze, sprzęt, materiały i grunty w ustalonych miejscach i należywym porządku oraz usuwać zbędne przedmioty z Terenu budowy.
- 5.12.6. Wykonawca na własną odpowiedzialność i na swój koszt podejmie środki zapobiegawcze wymagane przez okoliczności, aby nie naruszać praw właścicieli posesji i budynków sąsiadujących z Terenem budowy oraz minimalizować zakłócenia lub szkody wynikające z prowadzenia robót.
- 5.12.7. Wykonawca jest zobowiązany uporządkować Teren budowy wraz z zapleczem i przekazać go we właściwym stanie Zamawiającemu najpóźniej do dnia Odbioru końcowego robót.
- 5.12.8. W przypadku stwierdzonego nieporządku na Terenie budowy, Inspektor nadzoru inwestorskiego ma prawo polecić Wykonawcy natychmiastowe doprowadzenie terenu do należytego porządku. W przypadku nie dostosowania się do tych zaleceń, po uprzednim wezwaniu skierowanym do Wykonawcy, Zamawiający ma prawo zlecić uporządkowanie firmie zewnętrznej, a kosztami tych prac obciążyć Wykonawcę. Potrącenie kosztów wykonania zastępczego zostanie dokonane z najbliższej płatności wynagrodzenia Wykonawcy.

5.13. Czas pracy.

- 5.13.1. Bez zgody Inspektora nadzoru inwestorskiego, Wykonawca nie jest uprawniony do wykonywania robót w godzinach 22.00 – 6.00.
- 5.13.2. W wyjątkowych przypadkach, np. dla ratowania życia, zdrowia ludzkiego lub mienia, albo bezpieczeństwa robót, dopuszczalne jest wykonywanie niezbędnych czynności w godzinach 22.00 – 6.00, o czym Wykonawca niezwłocznie zawiadamia Inspektora nadzoru inwestorskiego.
- 5.13.3. Zakaz wykonywania prac w godzinach 22.00 – 6.00 nie dotyczy czynności, które ze względów technicznych lub zwyczajowo wykonywane są w systemie pracy wielozmianowej lub w ruchu ciągłym.

5.14. Dokumentacja budowy.

- 5.14.1. Wykonawca jest zobowiązany prowadzić na bieżąco i przechowywać:
- a) Dziennik budowy,

- b) książkę obmiarów,
- c) protokoły odbioru robót wraz z dokumentami laboratoryjnymi,
- d) Dokumentację powykonawczą,
- e) pozostałe dokumenty budowy zgodnie z STWiORB.

- 5.14.2. Do obowiązków Wykonawcy należy również opracowanie, przekazanie Inspektorowi nadzoru inwestorskiego i przechowywanie:
- a) tymczasowej organizacji ruchu na czas prowadzenia robót,
 - b) Harmonogramu rzeczowo-finansowego robót i jego aktualizacji,
 - c) Planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
 - d) informacji o wytwarzanych odpadach,
 - e) Programu zapewnienia jakości.

5.15. Organizacja ruchu.

- 5.15.1. Wykonawca jest zobowiązany do sporządzenia projektu tymczasowej organizacji ruchu, jej wprowadzenia i utrzymywania zgodnie z zatwierdzeniem organu ruchu do czasu jej całkowitej likwidacji wraz z demontażem oznakowania po zakończeniu robót.
- 5.15.2. Organizacja ruchu po zakończeniu robót musi odpowiadać stałej organizacji ruchu lub wykonanej zgodnie z Dokumentacją projektową i STWiORB.
- 5.15.3. Wykonawca ponosi odpowiedzialność za prawidłowe oznakowanie i zabezpieczenie: miejsca prowadzonych robót w pasie drogowym i wykonanych objazdów oraz za ich utrzymanie przez cały czas wykonywania robót.

5.16. Zabezpieczenie dróg i obiektów inżynierskich.

- 5.16.1. Wykonawca jest zobowiązany zastosować wszelkie środki celem zabezpieczenia dróg i obiektów inżynierskich prowadzących na Terenie budowy od uszkodzeń, które mogą spowodować roboty lub transport i sprzęt Wykonawcy albo jego dostawców i Podwykonawców, w szczególności powinien dostosować się do obowiązujących ograniczeń obciążeń osi pojazdów podczas transportu materiałów i sprzętu, do i z Terenu budowy, aby nie spowodował on szkód na drogach i obiektach inżynierskich.
- 5.16.2. Trasy przewozów ładunków ponadnormatywnych lub specjalnych, których jednostkowy ciężar lub inne cechy mogą zagrażać uszkodzeniu drogi lub obiektów inżynierskich podlegają zatwierdzeniu przez właściwy zarząd drogi.
- 5.16.3. Wykonawca jest zobowiązany ponosić koszty nałożonych na niego kar związanych z naruszeniem przez Wykonawcę przepisów dotyczących dopuszczalnych obciążeń osi pojazdów lub koszty naprawy uszkodzonych z jego winy dróg kołowych, szynowych, wodnych lub obiektów inżynierskich.

5.17. Procedury bezpieczeństwa.

- 5.17.1. Wykonawca podczas wykonywania robót jest zobowiązany zapewnić przestrzeganie przepisów oraz zasad w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz ochrony przeciwpożarowej przez osoby przebywające na Terenie budowy oraz zapewnić bezpieczeństwo uczestnikom ruchu pieszego i kołowego zgodnie z obowiązującymi przepisami w szczególności Ustawą z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym.

- 5.17.2. Do obowiązków Wykonawcy należy w szczególności wykonanie i utrzymanie na własny koszt wszelkich zabezpieczeń i urządzeń niezbędnych w powyższym celu.
- 5.17.3. Wykonawca jest zobowiązany opracować i przedłożyć Zamawiającemu jeden egzemplarz Planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia zgodnie z wymaganiami Prbud i rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia nie później niż 3 dni przed datą rozpoczęcia robót.

5.18. Wykopaliska archeologiczne

- 5.18.1. Wykopaliska, w szczególności monety, przedmioty wartościowe lub zabytkowe oraz inne przedmioty o znaczeniu historycznym lub archeologicznym bądź też przedstawiające znaczną wartość, odkryte lub znalezione na Terenie budowy, stanowią własność Skarbu Państwa.
- 5.18.2. Wykonawca po uzgodnieniu z Zamawiającym jest zobowiązany poczynić niezbędne czynności, aby zabezpieczyć wykopaliska przed zabraniem, uszkodzeniem lub zniszczeniem przez personel Wykonawcy lub osoby trzecie.
- 5.18.3. Wykonawca niezwłocznie powiadomi Inspektora nadzoru inwestorskiego oraz właściwy organ państwowy o znaleziskach i wykona polecenia Inspektora nadzoru inwestorskiego dotyczące właściwego zabezpieczenia miejsca znaleziska, obchodzenia się z nimi i dalszego trybu postępowania.
- 5.18.4. Jeśli zastosowanie się Wykonawcy do poleceń Inspektora nadzoru inwestorskiego spowoduje konieczność poniesienia dodatkowych kosztów lub wydłużenia terminów realizacji robót, Zamawiający przed przystąpieniem Wykonawcy do powyższej poleconych czynności, potwierdzi konieczność ich wykonania za dodatkowe wynagrodzenie lub w przedłużonych terminach.

5.19. Obsługa geodezyjna.

- 5.19.1. Wykonawca jest odpowiedzialny za zgodne z Dokumentacją Projektową wytyczenie w terenie wszystkich części robót.
- 5.19.2. Wykonawca jest zobowiązany zapewnić obsługę geodezyjną zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z dnia 21 lutego 1995 r. w sprawie rodzaju i zakresu opracowań geodezyjno-kartograficznych oraz czynności geodezyjnych obowiązujących w budownictwie (Dz. U. Nr 25, poz. 133).
- 5.19.3. Wykonawca jest odpowiedzialny za prawidłowy wpis czynności geodezyjnych do Dziennika budowy.
- 5.19.4. Po stwierdzeniu przez Inspektora nadzoru inwestorskiego nieprawidłowego wyznaczenia głównych punktów obiektu, Wykonawca jest zobowiązany do sprawdzenia wytyczenia oraz skorygowania ewentualnych uchybień.
- 5.19.5. Wykonawca robót geodezyjnych jest zobowiązany dokonać odpowiednich pomiarów na żądanie nadzoru inwestorskiego lub autorskiego oraz udostępniać wykonywane przez siebie pomiary.
- 5.19.6. Wykonawca jest odpowiedzialny za ochronę punktów pomiarowych i wysokościowych.
- 5.19.7. Po zakończeniu robót objętych Umową Wykonawca zalegalizuje wszelkie zmiany i w terminie **14 dni** od zgłoszenia inwentaryzacji i dostarczy Zamawiającemu kopię map z inwentaryzacji powykonawczej ze sporządzoną inwentaryzacją urządzeń

podziemnych i nadziemnych (także w edytowalnej wersji elektronicznej) oraz wniesie zmiany na mapach w Powiatowym Ośrodku Geodezji i Kartografii.

5.19.8. Wykonawca uwierzytelni dokumenty geodezyjne, powstałe po inwentaryzacji powykonawczej we właściwy miejscowo urządzenie geodezji i kartografii.

5.20. Odpowiedzialność Wykonawcy.

5.20.1. Wykonawca ponosi odpowiedzialność za niewykonanie lub nienależyte wykonanie przedmiotu Umowy na zasadach określonych przepisami KC.

5.20.2. Wykonawca ponosi odpowiedzialność za szkody wyrządzone osobom trzecim na Terenie budowy lub w związku z wykonywaniem robót, chyba że wyłącznie odpowiedzialna za ich powstanie jest osoba trzecia, za którą Wykonawca nie ponosi odpowiedzialności.

5.20.3. Wykonawca jest zobowiązany do zwolnienia Zamawiającego z odpowiedzialności wobec osób trzecich za szkody i inne zdarzenia powstałe w związku z wykonywaniem robót, o ile ponosi za nie odpowiedzialność według przepisów KC, w szczególności w wyniku naruszenia przez Wykonawcę Umowy lub obowiązujących przepisów, chyba że wyłącznie odpowiedzialnym za powstałe zdarzenia jest Zamawiający.

5.20.4. Wykonawca jest zobowiązany przejąć odpowiedzialność materialną za skutki finansowe z tytułu jakichkolwiek roszczeń wniesionych przez właścicieli posesji lub budynków sąsiadujących z Terenem budowy w zakresie, w jakim Wykonawca jest za nie odpowiedzialny.

5.20.5. Wykonawca odpowiada wobec osób trzecich za wszelkie szkody, które były wynikiem ruchu pojazdów Wykonawcy w związku z wykonywaniem przedmiotu umowy (w tym przede wszystkim bezpośrednio spowodowane ruchem) oraz szkód poniesionych przez osoby trzecie na skutek wykonywania umowy niezgodnie z jej postanowieniami, szkód wywołanych emisją zanieczyszczeń oraz hałasu przez pojazdy, maszyny i urządzenia Wykonawcy oraz szkód wywołanych przez naruszenie lub uszkodzenie budynków budowli i innej infrastruktury przy drogowej. Powyższe postanowienia znajdują zastosowanie zwłaszcza w przypadku, gdy istnieć mogą przesłanki do równoczesnej odpowiedzialności Gminy jako zarządcy drogi. W takiej sytuacji wykonawca zobowiązany jest do zwolnienia Zarządcy z odpowiedzialności przez wypłatę należnego odszkodowania. W przypadku skierowania roszczenia przez osobę trzecią wobec Zarządcy, Zarządca wezwie Wykonawcę do rozpatrzenia zasadności roszczenia i przedstawienia swojego stanowiska w sprawie, do czego Wykonawca zobowiązany jest w terminie 7 dni. W przypadku, gdy Zarządca ustali, że roszczenie osoby trzeciej jest zasadne wezwie wykonawcę do zapłaty.

5.20.6. W przypadku wniesienia przez osobę trzecią przeciwko Zarządcy powództwa, w związku z jakąkolwiek szkodą związaną z odpowiedzialnością Gminy, jako zarządcy drogi lub też szkodą związaną z wykonywaniem przedmiotu umowy (np. związanej z ruchem pojazdów Wykonawcy i wpływem tego ruchu na stan techniczny dróg) Gmina jest uprawniona do zawnioskowania o przystąpienie do sprawy Wykonawcy jako przypożwanego interwenienta ubocznego po stronie Zarządcy lub jako osobę dopozwaną (współpозwanego) w zależności od sytuacji.

5.20.7. Wykonawca zobowiązany jest do zwrotu na rzecz Zarządcy wszelkich należności w pełnej wysokości, które zostały zapłacone przez Zarządcę, jako dłużnika

solidarnego, dłużnika *in solidum*, wszelkich innych postaci współodpowiedzialności oraz wypłaconych w imieniu Wykonawcy przez Gminę zgodnie z postanowieniami niniejszej umowy.

5.20.8. Postanowienia powyższe stosuje się również w przypadku szkód innych niż majątkowe, w szczególności szkód na osobie, powstałych w wyniku wykonywania przedmiotu umowy których konsekwencją jest obowiązek zapłaty zadośćuczynienia.

5.21. Ubezpieczenie wykonawcy

5.21.1. Wykonawca zobowiązuje się zawrzeć na czas obowiązywania Umowy nie później niż w dniu, w którym ma nastąpić przekazanie Terenu budowy, umowę lub umowy ubezpieczenia od wszelkiego ryzyka i odpowiedzialności związanej z realizacją Umowy, w tym za budowę obiektu, w zakresie:

- a) od ryzyka budowlanych obiektu (np. CAR, EAR lub CWAR) z sumą ubezpieczenia nie niższą niż Cena ofertowa brutto;
- b) od odpowiedzialności cywilnej (OC) Wykonawcy z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, obejmujące swym zakresem, co najmniej szkody poniesione przez osoby trzecie w wyniku śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia (szkoda osobowa) lub w wyniku utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia własnego lub osób trzecich, a także szkody spowodowane błędami (szkoda rzeczowa), powstałe w związku z wykonywaniem robót budowlanych i innych prac objętych przedmiotem Umowy, na kwotę ubezpieczenia nie niższą niż Cena ofertowa brutto,
- c) ubezpieczenia kadry, robotników i innych pracowników Wykonawcy oraz każdego Podwykonawcy(dalszego Podwykonawcy), a także wszelkich innych osób realizujących w imieniu Wykonawcy lub Podwykonawcy Roboty budowlane.

5.21.2. Koszt umowy, lub umów, o których mowa w pkt 5.21.1., w szczególności składki ubezpieczeniowe, pokrywa w całości Wykonawca.

5.21.3. Wykonawca przedłoży Zamawiającemu dokumenty potwierdzające zawarcie umowy ubezpieczenia, w tym w szczególności kopię umowy i polisy ubezpieczenia, nie później niż do dnia przekazania Terenu budowy. W przypadku uchybienia przedmiotowemu obowiązkowi Zamawiający ma prawo wstrzymać się z przekazaniem Terenu budowy do czasu ich przedłożenia, co nie powoduje wstrzymania biegu terminów umownych w zakresie wykonania Umowy przez Wykonawcę.

5.21.4. W razie wydłużenia czasu realizacji Umowy, Wykonawca zobowiązuje się do stosownego przedłużenia ubezpieczenia, przedstawiając Zamawiającemu dokumenty potwierdzające zawarcie umowy ubezpieczenia, w tym w szczególności kopię umowy i polisy ubezpieczenia, na co najmniej miesiąc przed wygaśnięciem poprzedniej umowy. W przypadku nie dokonania i nie przedłożenia przez Wykonawcę odnośnego ubezpieczenia w ww. terminie, Zamawiający w imieniu i na rzecz Wykonawcy na jego koszt dokona stosownego ubezpieczenia w zakresie określonym w pkt 15.21.1, a poniesiony koszt potrąci z należności wynikających z najbliższej faktury wystawionej przez Wykonawcę.

5.21.5. Wykonawca nie jest uprawniony do dokonywania zmian warunków ubezpieczenia na niekorzyść Zamawiającego bez uprzedniej zgody Zamawiającego.

- 5.21.6. W przypadku wystąpienia osoby trzeciej z roszczeniem do Zamawiającego (PZDW) o naprawienie szkody powstałej w miejscu prowadzenia robót przez wykonawcę lub w związku z prowadzonymi pracami, Zamawiający wezwie na piśmie Wykonawcę do rozpatrzenia zasadności roszczenia i przedstawienia swojego stanowiska w sprawie na piśmie, przy czym Wykonawca zobowiązany jest do rozpatrzenia tego roszczenia i przedstawienia swojego stanowiska na piśmie w terminie 7 dni od otrzymania ww. wezwania.
- 5.21.7. Ponadto w przypadku wystąpienia osoby trzeciej z roszczeniem o naprawienia szkody powstałej w miejscu prowadzenia robót przez Wykonawcę lub w związku z prowadzonymi pracami, Wykonawca zobowiązany jest do:
- a) każdorazowego informowania Zamawiającego o roszczeniach osób trzecich, które wpłynęły do Wykonawcy wraz przedstawieniem stanowiska dotyczącego roszczenia - w terminie 14 dni od wpłynięcia roszczenia,
 - b) udzielania odpowiedzi na pytania Zamawiającego dotyczące okoliczności wystąpienia zdarzenia, którego dotyczy roszczenie - w terminie 7 dni od wpłynięcia pytania,
 - c) udzielenia odpowiedzi na pytania zakładu ubezpieczeń Zamawiającego dotyczące roszczenia (wraz z odpisem dla Zamawiającego), jeżeli roszczenie będzie rozpatrywane z umowy OC Zamawiającego - w terminie 7 dni od wpłynięcia zapytania,
 - d) udzielenia odpowiedzi na pytania zakładu ubezpieczeń Wykonawcy dotyczące roszczenia (wraz z odpisem dla Zamawiającego), jeżeli roszczenie będzie rozpatrywane z umowy OC Wykonawcy - w terminie 7 dni od wpłynięcia zapytania,
 - e) przekazywania będących w posiadaniu Wykonawcy dokumentów o które wnioskował zakład ubezpieczeń Zamawiającego lub Wykonawcy lub Zamawiający w procesie likwidacji szkody - w terminie 7 dni od wpłynięcia wniosku.
- 5.21.8. W sprawach skomplikowanych Wykonawca może zwrócić się do Zamawiającego przed upływem terminów określonych w pkt 5.21.6 i 5.21.7 o ich przedłużenie o 7 dni.
- 5.21.9. Za uchybienie terminom określonym w pkt 5.21.6 i 5.21.7 Wykonawca zobowiązany jest do zapłaty na rzecz Zamawiającego kary umownej w wysokości 5000 zł za każdy dzień opóźnienia. Wykonawca upoważnia Zamawiającego do potrącenia przedmiotowych kar umownych z należnego mu wynagrodzenia z tytułu wykonania kontraktu, a w przypadku braku wierzytelności do potrącenia zobowiązuje się do zapłaty kwot wynikających z przedmiotowych kar umownych w terminie 7 dni od otrzymania pisemnego wezwania.

5.22. Naprawa uszkodzeń.

- 5.22.1. Wykonawca jest zobowiązany chronić przed uszkodzeniem lub kradzieżą wykonane przez siebie roboty i materiały przeznaczone do wykonania robót.
- 5.22.2. Wykonawca jest zobowiązany zabezpieczyć roboty przed szkodami, które mogą powstać na skutek niekorzystnego działania warunków atmosferycznych lub wód gruntowych.

- 5.22.3. Zamawiający ponosi koszty zabezpieczenia robót w przypadku, gdy niekorzystne warunki gruntowo-geologiczne nie wynikały z dokumentacji geologicznej dołączonej do Dokumentacji postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.
- 5.22.4. Szkody w robotach lub materiałach powstałe w okresie, w którym Wykonawca jest za nie odpowiedzialny, Wykonawca powinien naprawić na własny koszt w sposób zapewniający zgodność robót i materiałów z wymaganiami STWiORB, odpowiednich norm, aprobat, i obowiązujących przepisów prawa.
- 5.22.5. Jeżeli szkody w materiałach lub robotach, o których mowa w pkt 5.22.4, powstały wskutek okoliczności stanowiących zgodnie z Umową ryzyko Zamawiającego, Wykonawca jest uprawniony do zwrotu poniesionych kosztów naprawy oraz wydłużenia Terminu wykonywania robót co najmniej o okres powstałego w ich wyniku opóźnienia.
- 5.22.6. Wykonawca jest odpowiedzialny za szkody w robotach lub materiałach przeznaczonych do wbudowania w roboty, powstałe w okresie wykonywania robót lub w okresie odpowiedzialności Wykonawcy za Wady i pozostałe w bezpośrednim związku z usuwaniem Wad, wskutek okoliczności, za które odpowiada Wykonawca.

6. Podwykonawcy

- 6.1. Wykonawca jest odpowiedzialny za działania lub zaniechania Podwykonawcy, jego przedstawicieli lub pracowników, jak za własne działania lub zaniechania.
- 6.2. Z zastrzeżeniem przypadku, w którym Zamawiający nałożył obowiązek osobistego wykonania przez Wykonawcę kluczowych części zamówienia na roboty budowlane, Wykonawca może:
- a) powierzyć realizację części zamówienia Podwykonawcom, mimo nie wskazania w ofercie takiej części do powierzenia podwykonawcom;
 - b) wskazać inny zakres Podwykonawstwa, niż przedstawiony w Ofercie;
 - c) wskazać innych Podwykonawców niż przedstawieni w Ofercie;
 - d) zrezygnować z Podwykonawstwa.
- 6.3. Jeżeli zmiana albo rezygnacja z podwykonawcy dotyczy podmiotu, na którego zasoby wykonawca powoływał się, na zasadach określonych w art. 26 ust. 2b PZP, w celu wykazania spełniania warunków udziału w postępowaniu, o których mowa w art. 22 ust. 1, PZP wykonawca jest obowiązany wykazać zamawiającemu, iż proponowany inny podwykonawca lub wykonawca samodzielnie spełnia je w stopniu nie mniejszym niż wymagany w trakcie postępowania o udzielenie zamówienia.
- 6.4. Umowa z Podwykonawcą powinna stanowić w szczególności, iż:
- a) terminy zapłaty wynagrodzenia nie może być dłuższy niż 30 dni,
 - b) w przypadku uchylania się przez Wykonawcę od obowiązku zapłaty wynagrodzenia przysługującego Podwykonawcy lub Dalszemu Podwykonawcy, którzy zawarli:
 - zaakceptowane przez Zamawiającego Umowy o Podwykonawstwo, których przedmiotem są roboty budowlane lub

- przedłożone Zamawiającemu Umowy o Podwykonawstwo, których przedmiotem są dostawy lub usługi,

Zamawiający zapłaci bezpośrednio Podwykonawcy kwotę należnego wynagrodzenia bez odsetek należnych Wykonawcy lub Dalszemu Podwykonawcy, zgodnie z treścią Umowy o podwykonawstwie.

6.5. Umowa o podwykonawstwo nie może zawierać postanowień:

a) uzależniających uzyskanie przez Podwykonawcę płatności od Wykonawcy od zapłaty przez Zamawiającego Wykonawcy wynagrodzenia obejmującego zakres robót wykonanych przez Podwykonawcę;

b) uzależniających zwrot Podwykonawcy kwot zabezpieczenia przez Wykonawcę, od zwrotu zabezpieczenia wykonania umowy przez Zamawiającego Wykonawcy.

6.6. Zawarcie Umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane powinno być poprzedzone akceptacją projektu tej umowy przez Zamawiającego, natomiast przystąpienie do realizacji robót budowlanych przez Podwykonawcę powinno być poprzedzone akceptacją Umowy o podwykonawstwo przez Zamawiającego.

6.7. Wykonawca, podwykonawca lub dalszy podwykonawca zamówienia na roboty budowlane zamierzający zawrzeć umowę o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, jest obowiązany, w trakcie realizacji zamówienia publicznego na roboty budowlane, do przedłożenia zamawiającemu projektu tej umowy nie później niż 14 dni przed jej zawarciem, przy czym podwykonawca lub dalszy podwykonawca jest obowiązany dołączyć zgodę wykonawcy na zawarcie umowy o podwykonawstwo o treści zgodnej z projektem umowy.

Przedkładający może poświadczyć za zgodność z oryginałem kopię umowy o podwykonawstwo.

Do zmian postanowień umów o podwykonawstwo stosuje się zasady mające zastosowanie przy zawieraniu Umowy o Podwykonawstwo.

6.8. Zamawiający, w terminie 14 dni od dnia przedłożenia mu projektu Umowy o Podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane zgłasza pisemne zastrzeżenia do w/w projektu umowy:

1) niespełniającej wymagań określonych w specyfikacji istotnych warunków zamówienia;

2) gdy przewiduje termin zapłaty wynagrodzenia dłuższy niż określony w pkt 6.13 niniejszej umowy

Niezgłoszenie pisemnych zastrzeżeń do przedłożonego projektu umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, w w/w terminie uważa się za akceptację projektu umowy przez zamawiającego.

6.9. Zamawiający zgłosi zastrzeżenia lub sprzeciw w przypadku przedłożenia Umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, nie spełniającej określonych w SIWZ wymagań dotyczących Umowy o podwykonawstwo lub warunków dotyczących Podwykonawcy lub Dalszego Podwykonawcy.

6.10. Po akceptacji projektu Umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane lub po bezskutecznym upływie terminu na zgłoszenie przez

Zamawiającego zastrzeżeń do tego projektu, Wykonawca, podwykonawca lub dalszy podwykonawca zamówienia na roboty budowlane przedkłada zamawiającemu poświadczoną za zgodność z oryginałem kopię zawartej umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, w terminie 7 dni od dnia jej zawarcia, jednakże nie później niż na 7 dni przed dniem rozpoczęcia realizacji robót budowlanych przez Podwykonawcę.

Przedkładający może poświadczyć za zgodność z oryginałem kopię umowy o podwykonawstwo.

Do zmian postanowień umów o podwykonawstwo stosuje się zasady mające zastosowanie przy zawieraniu Umowy o Podwykonawstwo.

- 6.11. Zamawiający, w terminie 7 dni od dnia przedłożenia Umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, zgłasza pisemny sprzeciw do umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, w przypadkach, o których mowa w pkt 6.8 Umowy.

Niezgłoszenie pisemnego sprzeciwu do przedłożonej umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, w w/w terminie uważa się za akceptację umowy przez zamawiającego.

- 6.12. Wykonawca, podwykonawca lub dalszy podwykonawca zamówienia na roboty budowlane przedkłada zamawiającemu poświadczoną za zgodność z oryginałem kopię zawartej umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są dostawy lub usługi, w terminie 7 dni od dnia jej zawarcia, z wyłączeniem umów o podwykonawstwo o wartości mniejszej niż 0,5% wartości umowy w sprawie zamówienia publicznego oraz umów o podwykonawstwo, których przedmiot został wskazany przez zamawiającego w specyfikacji istotnych warunków zamówienia, jako niepodlegający niniejszemu obowiązkowi. Wyłączenie, o którym mowa w zdaniu pierwszym, nie dotyczy umów o podwykonawstwo o wartości większej niż 5 000 zł.

W takim przypadku jeżeli termin zapłaty wynagrodzenia jest dłuższy niż określony w pkt 6.13 umowy, zamawiający informuje o tym wykonawcę i wzywa go do doprowadzenia do zmiany tej umowy pod rygorem wystąpienia o zapłatę kary umownej.

Przedkładający może poświadczyć za zgodność z oryginałem kopię umowy o podwykonawstwo.

Do zmian postanowień umów o podwykonawstwo stosuje się zasady mające zastosowanie przy zawieraniu Umowy o Podwykonawstwo.

- 6.13. Termin zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy przewidziany w umowie o podwykonawstwo nie może być dłuższy niż 30 dni od dnia doręczenia wykonawcy, podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy faktury lub rachunku, potwierdzających wykonanie zleconej podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy dostawy, usługi lub roboty budowlanej.

- 6.14. Wykonawca przedłoży, wraz z projektem Umowy z podwykonawstwo, odpis z Krajowego Rejestru Sądowego Podwykonawcy lub inny dokument właściwy z uwagi na status prawny Podwykonawcy, potwierdzający uprawnienia osób zawierających umowę w imieniu Podwykonawcy do jego reprezentowania.

- 6.15. Do zmian postanowień umów o podwykonawstwo stosuje się zasady mające zastosowanie przy zawieraniu Umowy o Podwykonawstwo.
- 6.16. Wykonawca jest zobowiązany przedłożyć wraz z rozliczeniami należnego mu wynagrodzenia oświadczenia Podwykonawców lub dowody dotyczące zapłaty *wymagalnego wynagrodzenia podwykonawcom lub dalszym podwykonawcom*, których termin upłynął w danym okresie rozliczeniowym. Oświadczenia, należycie podpisane przez osoby upoważnione do reprezentowania składającego je Podwykonawcy lub dowody powinny potwierdzać brak zaległości Wykonawcy w uregulowaniu wszystkich wymagalnych wynagrodzeń Podwykonawców wynikających z Umów o podwykonawstwo.
- 6.17. Jeżeli w terminie określonym w Umowie o podwykonawstwo, którą Zamawiający zaakceptował, Wykonawca nie zapłaci w całości lub w części wynagrodzenia przysługującego Podwykonawcy, Podwykonawca może zwrócić się z żądaniem zapłaty wynagrodzenia bezpośrednio do Zamawiającego.
- 6.18. Przed dokonaniem bezpośredniej zapłaty zamawiający jest obowiązany umożliwić wykonawcy zgłoszenie pisemnych uwag dotyczących zasadności bezpośredniej zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy. Zamawiający informuje o terminie zgłaszania uwag, nie krótszym niż 7 dni od dnia doręczenia tej informacji.
- 6.19. W przypadku zgłoszenia uwag, o których mowa powyżej, w terminie wskazanym przez zamawiającego, zamawiający może:
- 1) nie dokonać bezpośredniej zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy, jeżeli wykonawca wykaże niezasadność takiej zapłaty albo,
 - 2) złożyć do depozytu sądowego kwotę potrzebną na pokrycie wynagrodzenia podwykonawcy lub dalszego podwykonawcy w przypadku istnienia zasadniczej wątpliwości zamawiającego, co do wysokości należnej zapłaty lub podmiotu, któremu płatność się należy, albo,
 - 3) dokonać bezpośredniej zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy, jeżeli podwykonawca lub dalszy podwykonawca wykaże zasadność takiej zapłaty.
- 6.20. Zamawiający w terminie 30 dni dokonuje bezpośredniej zapłaty wymagalnego wynagrodzenia przysługującego podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy, który zawarł zaakceptowaną przez zamawiającego umowę o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, lub który zawarł przedłożoną zamawiającemu umowę o podwykonawstwo, której przedmiotem są dostawy lub usługi, w przypadku uchylecia się od obowiązku zapłaty odpowiednio przez wykonawcę, podwykonawcę lub dalszego podwykonawcę zamówienia na roboty budowlane.
- Wynagrodzenie, o którym mowa powyżej dotyczy wyłącznie należności powstałych po zaakceptowaniu przez zamawiającego umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, lub po przedłożeniu zamawiającemu poświadczonej za zgodność z oryginałem kopii umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są dostawy lub usługi.
- Bezpośrednia zapłata obejmuje wyłącznie należne wynagrodzenie, bez odsetek, należnych podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy.

W przypadku dokonania bezpośredniej zapłaty podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy, o których mowa w tym punkcie, zamawiający potrąca kwotę wypłaconego wynagrodzenia z wynagrodzenia należnego wykonawcy.

Konieczność wielokrotnego dokonywania bezpośredniej zapłaty podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy, o których mowa w tym punkcie, lub konieczność dokonania bezpośrednich zapłat na sumę większą niż 5% wartości umowy w sprawie zamówienia publicznego może stanowić podstawę do odstąpienia od umowy w sprawie zamówienia publicznego przez zamawiającego.

- 6.21. Kwota należna Podwykonawcy zostanie uiszczona przez Zamawiającego w złotych polskich (PLN).
- 6.22. Kwotę zapłaconą Podwykonawcy lub skierowaną do depozytu sądowego Zamawiający potrąca z wynagrodzenia należnego Wykonawcy.
- 6.23. Zamawiający może żądać od Wykonawcy zmiany albo odsunięcia Podwykonawcy, jeżeli sprzęt techniczny, osoby i kwalifikacje, którymi dysponuje Podwykonawca, nie spełniają warunków lub wymagań dotyczących podwykonawstwa, określonych w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego lub dają rękojmi należytego wykonania powierzonych Podwykonawcy robót.
- 6.24. Zasady dotyczące Podwykonawców mają odpowiednie zastosowanie do Dalszych Podwykonawców.
- 6.25. Jeżeli zobowiązania Podwykonawcy wobec Wykonawcy związane z wykonanymi robotami lub dostarczonymi materiałami, obejmuje okres dłuższy niż okres gwarancyjny ustalony w Umowie, Wykonawca po upływie okresu gwarancyjnego jest zobowiązany na żądanie Zamawiającego dokonać cesji na jego rzecz korzyści wynikających z tych zobowiązań.
- 6.26. Suma należności z faktur Podwykonawców, będących składowymi faktury Wykonawcy nie może przekroczyć wysokości należności w niej wskazanej. Bezpośrednia zapłata na rzecz Podwykonawców będzie dokonywana przez Zamawiającego tylko i wyłącznie do kwoty należności głównej wynikającej z faktur, bez odsetek.

7. Ochrona środowiska.

- 7.1. Wykonawca w czasie wykonywania Robót budowlanych oraz usuwania ewentualnych Wad jest zobowiązany podjąć niezbędne działania w celu ochrony środowiska i przyrody na Terenie budowy.
- 7.2. Wykonawca jest zobowiązany do postępowania zgodnie z decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach na realizację przedsięwzięcia wydaną przez właściwy organ – jeśli dotyczy przedmiotowego zadania.
- 7.3. Wykonawca jest zobowiązany uzyskać niezbędne uzgodnienia i pozwolenia na wywóz nieczystości stałych i płynnych oraz bezpieczne i prawidłowe odprowadzanie ścieków, substancji ropopochodnych oraz wód gruntowych i opadowych z Terenu budowy oraz miejsc związanych z wykonywaniem robót, w sposób zapewniający ochronę robót przed uszkodzeniem oraz terenów i miejsc przed zanieczyszczeniem.
- 7.4. Wykonawca jest właścicielem odpadów, które jest zobowiązany usuwać z Terenu budowy z uwzględnieniem przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 21)

- 7.5. Wykonawca jest zobowiązany do przedłożenia zgodnie z przepisami ustawy o odpadach informacji o wytwarzanych odpadach oraz sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami.
- 7.6. Wykonawca ponosi odpowiedzialność z tytułu konieczności uiszczenia opłat lub kar przewidzianych w przepisach dotyczących ochrony środowiska lub przyrody.
- 7.7. Wykonawca zobowiązuje się do zwolnienia Zamawiającego lub przejęcia odpowiedzialności z tytułu zobowiązań prywatnoprawnych lub publicznoprawnych, które mogą być dochodzone od Zamawiającego z powodu naruszenia przez Wykonawcę przepisów z zakresu ochrony środowiska lub przyrody.
- 7.8. Materiały budowlane, odzyskane w trakcie prowadzonych robót rozbiórkowych, po oczyszczeniu należy odwieźć za pokwitowaniem ilości i asortymentu w miejsce wskazane przez Zamawiającego.
- 7.9. Odzyski materiałów i surowców, nadające się do ponownego użytku (wskazane przez Inspektora Nadzoru) stanowią własność Zamawiającego i po oczyszczeniu należy odwieźć je, za pokwitowaniem ilości i asortymentu, w miejsce wskazane przez Zamawiającego.
- 7.10. Rozbiórkę materiałów przeznaczonych do odzysku, ich załadunek, transport i rozładunek należy prowadzić w sposób wykluczający możliwość ich uszkodzenia. Składowanie materiałów prowadzić w sposób uporządkowany i właściwy dla danego asortymentu.
- 7.11. W przypadku wycinki drzew i krzewów drewno pozyskane z wycinki w związku z realizacją robót budowlanych jest własnością Zamawiającego – Gminy Raków. Wykonawca zobowiązany jest do odkupienia według cen wskazanych przez Zamawiającego – Gminę Raków lub do innego sposobu zagospodarowania.

8. Wynagrodzenie wykonawcy.

8.1. Podstawy wyliczenia wynagrodzenia

- 8.1.1. Zamawiający zapłaci Wykonawcy wynagrodzenie kosztorysowe stanowiące iloczyn ilości wykonanych robót ustalonych na podstawie obmiarów oraz cen jednostkowych określonych przez Wykonawcę w kosztorysie ofertowym.
- 8.1.2. W przypadku robót nie uwzględnionych w przedmiarze oraz nie wycenionych w Kosztorysie ofertowym, które są niezbędne do wykonania Umowy w zakresie określonym w projekcie budowlanym, wynagrodzenie Wykonawcy za wykonanie tych robót zostanie ustalone z zastosowaniem następujących zasad:
 - a) jeżeli roboty wynikające ze zmian zakresu robót wprowadzonych zgodnie z pkt 4.3 Umowy, nie odpowiadają opisowi pozycji w Kosztorysie ofertowym, ale jest możliwe sporządzenie nowej ceny na podstawie Ceny jednostkowej z Kosztorysu Ofertowego poprzez interpolację lub inną metodą, Wykonawca jest zobowiązany do wyliczenia ceny tą metodą;
 - b) jeżeli nie można wycenić robót, wynikających ze zmian zakresu robót wprowadzonych zgodnie z pkt. 4.3 Umowy, z zastosowaniem metody, o której mowa w pkt 8.1.2.a), Wykonawca powinien przedłożyć do akceptacji Inspektora nadzoru inwestorskiego kalkulację ceny jednostkowej tych robót z uwzględnieniem cen czynników produkcji nie wyższych od określonych przez Wykonawcę w ofercie, oraz cen materiałów, pracy sprzętu i transportu nie wyższych od średnich cen publikowanych w wydawnictwach branżowych (np.

SEKOCENBUD, Orgbud, Intercenbud, itp.) dla województwa, w którym roboty są wykonywane, aktualne w miesiącu, w którym kalkulacja jest sporządzona.

- 8.1.3. Zasady wyliczenia wynagrodzenia Wykonawcy za roboty nieobjęte przedmiarem, określone w pkt 8.1.2, mają zastosowanie do rozliczania robót niezbędnych do realizacji przedmiotu Umowy zgodnie z zasadami wiedzy technicznej, których konieczność wykonania wynika w szczególności z błędów w Dokumentacji projektowej.
- 8.1.4. Jeżeli kalkulacja przedłożona przez Wykonawcę do akceptacji Inspektora nadzoru inwestorskiego będzie wykonana niezgodnie z postanowieniami pkt 8.1.2., Inspektor nadzoru inwestorskiego wprowadzi korektę kalkulacji, w oparciu o pkt. 8.1.2.,.
- 8.1.5. Wykonawca powinien dokonać wyliczeń cen, o których mowa w pkt. 8.1.2. oraz przedstawić Inspektorowi nadzoru inwestorskiego do akceptacji wysokość wynagrodzenia w zakresie wynikającym ze zmian zakresu robót przed rozpoczęciem robót wynikających z tych zmian.
- 8.1.6. Wynagrodzenie zostanie wypłacone w złotych polskich (PLN).
- 8.1.7. Wynagrodzenie Wykonawcy uwzględnia wszystkie obowiązujące w Polsce podatki, łącznie z VAT oraz opłaty celne i inne opłaty związane z wykonywaniem robót.
- 8.1.8. Wynagrodzenie należne Wykonawcy zostanie ustalone z zastosowaniem stawki VAT obowiązującej w chwili powstania obowiązku podatkowego.
- 8.1.9. Wynagrodzenie Wykonawcy będzie podlegało zwiększeniu o dodatkowe koszty lub zmniejszeniu o oszczędności powstałe w związku ze zmianami prawa powstałymi w czasie wykonywania Umowy.
- 8.1.10. Zmiana wysokości wynagrodzenia, o której mowa w pkt 8.1.8. lub 8.1.9. nie stanowi zmiany Umowy.

8.2. **Rozliczenia miesięczne – NIE DOTYCZY.**

8.3. **Rozliczenia końcowe.**

- 8.3.1. Z wnioskiem o Odbiór końcowy Wykonawca przedstawia Inspektorowi nadzoru inwestorskiego szczegółowe rozliczenie wynagrodzenia Wykonawcy.
- 8.3.2. Inspektor nadzoru inwestorskiego sprawdza zakres wykonanych robót i w imieniu Zamawiającego potwierdza kwotę należną do zapłaty Wykonawcy w terminie 7 dni od daty otrzymania szczegółowego rozliczenia wynagrodzenia Wykonawcy.
- 8.3.3. Potwierdzone rozliczenie stanowi załącznik do Protokołu odbioru końcowego.
- 8.3.4. Inspektor nadzoru inwestorskiego wzywa Wykonawcę do złożenia wyjaśnień lub uzupełnień szczegółowego rozliczenia wynagrodzenia Wykonawcy w przypadku uzasadnionych wątpliwości, co do jego prawidłowości.
- 8.3.5. W następstwie wyjaśnień, uzupełnień lub konsultacji z Wykonawcą, Inspektor nadzoru inwestorskiego w terminie 7 dni koryguje szczegółowe rozliczenie wynagrodzenia Wykonawcy w celu zapewnienia jego prawidłowości.

8.4. **Płatności.**

- 8.4.1. Płatności są realizowane w terminie nie dłuższym niż 30 dni od daty otrzymania przez Zamawiającego prawidłowo wystawionej przez Wykonawcę faktury (z załączonym i podpisanym przez Zamawiającego protokołem odbioru) z uwzględnieniem potrąceń wynikających z Umowy na kwoty potwierdzone przez

Inspektora nadzoru inwestorskiego w zestawieniu wartości wykonanych robót, zgodnie z protokołami odbioru robót.

Fakturę należy wystawić na: Gmina Raków ul. Ogrodowa 1, 26-035 Raków, NIP 657-25-24-517.

Na fakturze należy wpisać nazwę zadania i numer niniejszej umowy.

- 8.4.2. Zamawiający może dokonać korekty kwoty zaakceptowanej w poprzedniej płatności, jeżeli została ujawniona oczywista omyłka.
- 8.4.3. Należności za wykonane roboty będą wpłacane na konto bankowe Wykonawcy wskazane na fakturze VAT. Za datę spełnienia świadczenia pieniężnego uznaje się dzień, w którym nastąpiło obciążenie rachunku bankowego Zamawiającego.
- 8.4.4. Jeżeli Zamawiający opóźnia płatności, Wykonawca upoważniony jest do żądania ustawowych odsetek, liczonych od daty, w której płatność powinna być dokonana.
- 8.4.5. Bezpośrednie płatności wynagrodzenia należnego Podwykonawcom za wykonane roboty budowlane, dostawy lub usługi Zamawiający będzie realizował na zasadach określonych w punkcie 6. Umowy na konta bankowe Podwykonawców wskazane na kopiach ich faktur.
- 8.4.6. Podstawą płatności należnych Podwykonawcom zgodnie z pkt 8.4.5. będzie prawidłowo wystawiona faktura Wykonawcy z dołączonymi następującymi dokumentami: potwierdzonymi za zgodność z oryginałem kopiami prawidłowo wystawionych faktur Podwykonawców, sporządzonymi przez Wykonawcę i Podwykonawcę za ten sam okres rozliczeniowy, określającymi zakres rzeczowy wykonanych robót wynikający z Umów o podwykonawstwo, pisemną dyspozycją Wykonawcy do przekazania kwot należnych Podwykonawcom wynikających z wystawionych przez nich faktur.
- 8.4.7. Kwoty wypłacone Podwykonawcom na podstawie dokumentów wymienionych w pkt 8.4.6. pomniejsza będą należności Wykonawcy wskazane na fakturze.
- 8.4.8. W przypadku, gdy Podwykonawca nie zafakturował żadnych robót w danym okresie rozliczeniowym, Wykonawca załączy do faktury oświadczenie Podwykonawcy potwierdzające tę okoliczność, wówczas cała kwota wynikająca z faktury zostanie wypłacona Wykonawcy.
- 8.4.9. Do faktury końcowej za wykonanie przedmiotu Umowy, Wykonawca dołączy dodatkowo oświadczenia Podwykonawców o pełnym zafakturowaniu przez nich zakresu robót wykonanych zgodnie z Umowami o podwykonawstwo.
- 8.4.10. **Nie przewiduje się fakturowania częściowego.**

8.5. Wierzytelności.

- 8.5.1. Wykonawca nie może dokonać przeniesienia, w szczególności cesji, przekazu, sprzedaży, potrącenia, zastawienia jakiegokolwiek wierzytelności lub jej części wobec Zamawiającego, korzyści wynikającej z Umowy lub udziału w niej na osoby trzecie bez uprzedniej, pisemnej zgody Zamawiającego,
- 8.5.2. W przypadku Wykonawcy będącego Konsorcjum, z wnioskiem do Zamawiającego o wyrażenie zgody na dokonanie ww. czynności występują łącznie wszyscy członkowie Konsorcjum.

- 8.5.3. Zamawiający nie wyrazi zgody na dokonanie czynności określonej w pkt 8.5.1. dopóki Wykonawca nie przedstawi dowodu zaspokojenia roszczeń wszystkich Podwykonawców (Dalszych Podwykonawców), których wynagrodzenie byłoby regulowane ze środków objętych wierzytelnością będącą przedmiotem czynności przedstawionej do akceptacji.
- 8.5.4. Cesja, przelew lub czynność wywołująca podobne skutki, dokonana bez pisemnej zgody Zamawiającego, jest nieważna.

9. Uprawnienia z tytułu rękojmi za wady i gwarancji jakości.

- 9.1. Wykonawca ponosi wobec Zamawiającego odpowiedzialność z tytułu rękojmi za wady fizyczne przez okres **..... lat** od daty Odbioru końcowego robót, na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym.
- 9.2. Wykonawca udziela Zamawiającemu na wykonane roboty budowlane gwarancji jakości na okres **..... lat**, licząc od daty Odbioru końcowego robót.
- 9.3. Gwarancja jakości na urządzenia lub maszyny zostanie udzielona zgodnie z gwarancją producenta.
- 9.4. Wykonawca jest zobowiązany dostarczyć Zamawiającemu niezbędny dokument gwarancyjny w dacie Odbioru końcowego.
- 9.5. W przypadku, gdy Wykonawca odmawia usunięcia Wad, lub gdy naprawa nie następuje we wskazanym terminie, Zamawiający, poza uprawnieniami przysługującymi na podstawie art. 637 Kodeksu cywilnego, może powierzyć usunięcie Wad podmiotowi trzeciemu na koszt i ryzyko Wykonawcy.
- 9.6. Udzielona rękojmia nie narusza prawa Zamawiającego do dochodzenia roszczeń o naprawienie szkody w pełnej wysokości na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym.

10. Zabezpieczenie należytego wykonania umowy.

- 10.1. Wykonawca jest zobowiązany przed zawarciem Umowy wnieść na rzecz Zamawiającego Zabezpieczenie należytego wykonania umowy na zasadach określonych w przepisach ustawy Pzp na kwotę równą **10% Ceny ofertowej brutto**.
- 10.2. Zabezpieczenie należytego wykonania umowy ma na celu zabezpieczenie i ewentualne zaspokojenie roszczeń Zamawiającego z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania Umowy przez Wykonawcę, w szczególności roszczeń Zamawiającego wobec Wykonawcy o zapłatę kar umownych.
- 10.3. Beneficjentem Zabezpieczenia należytego wykonania umowy jest Zamawiający.
- 10.4. Koszty Zabezpieczenia należytego wykonania umowy ponosi Wykonawca.
- 10.5. Wykonawca jest zobowiązany zapewnić, aby Zabezpieczenie należytego wykonania umowy zachowało moc wiążącą w okresie wykonywania Umowy oraz w okresie rękojmi za wady fizyczne. Wykonawca jest zobowiązany do niezwłocznego informowania Zamawiającego o faktycznych lub prawnych okolicznościach, które mają lub mogą mieć wpływ na moc wiążącą Zabezpieczenia należytego wykonania umowy oraz na możliwość i zakres wykonywania przez Zamawiającego praw wynikających z zabezpieczenia.
- 10.6. Kwota w wysokości (słownie:) PLN stanowiąca **70%** Zabezpieczenia należytego wykonania umowy, zostanie zwrócona w terminie

30 dni od dnia wykonania zamówienia i uznania przez Zamawiającego za należycie wykonane.

- 10.7. Kwota pozostawiona na Zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi za wady fizyczne, wynosząca **30%** wartości Zabezpieczenia należytego wykonania umowy, tj. (słownie:) PLN, zostanie zwrócona nie później niż w 15 dniu po upływie tego okresu.
- 10.8. W trakcie realizacji Umowy Wykonawca może dokonać zmiany formy Zabezpieczenia należytego wykonania umowy na jedną lub kilka form, o których mowa w przepisach Pzp, pod warunkiem, że zmiana formy Zabezpieczenia zostanie dokonana z zachowaniem ciągłości zabezpieczenia i bez zmniejszenia jego wysokości.
- 10.9. Zabezpieczenie należytego wykonania umowy pozostaje w dyspozycji Zamawiającego i zachowuje swoją ważność na czas określony w Umowie. Jeżeli nie zajdzie powód do realizacji zabezpieczenia w całości lub części, podlega ono zwrotowi Wykonawcy odpowiednio w całości lub w części w terminach, o których mowa w pkt 10.6. i 10.7.
- 10.10. Zabezpieczenie należytego wykonania umowy wniesione w pieniądzu zostanie zwrócone wraz z odsetkami wynikającymi z umowy rachunku bankowego Zamawiającego, na którym było ono przechowywane, pomniejszone o koszty prowadzenia rachunku oraz prowizji bankowej za przelew pieniędzy na rachunek Wykonawcy.
- 10.11. Zamawiający może dochodzić zaspokojenia z Zabezpieczenia należytego wykonania umowy, jeżeli jakkolwiek kwota należna Zamawiającemu od Wykonawcy w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem Umowy nie zostanie zapłacona w terminie 14 dni od dnia otrzymania przez Wykonawcę pisemnego wezwania do zapłaty.
- 10.12. Jeżeli okres ważności Zabezpieczenia należytego wykonania umowy jest krótszy niż wymagany okres jego ważności, Wykonawca jest zobowiązany ustanowić nowe Zabezpieczenie należytego wykonania umowy nie później niż na 30 dni przed wygaśnięciem ważności dotychczasowego Zabezpieczenia.
- 10.13. Jeżeli Wykonawca w terminie określonym w pkt 10.12. nie przedłoży Zamawiającemu nowego Zabezpieczenia należytego wykonania umowy, Zamawiający będzie uprawniony do zrealizowania dotychczasowego Zabezpieczenia w trybie wypłaty całej kwoty, na jaką w dacie wystąpienia z roszczeniem opiewać będzie dotychczasowe Zabezpieczenie.
- 10.14. Zamawiający zwróci Wykonawcy środki pieniężne otrzymane z tytułu realizacji zabezpieczenia należytego wykonania umowy po przedstawieniu przez Wykonawcę nowego zabezpieczenia albo w terminie zwrotu danej części Zabezpieczenia.

11. Zmiana umowy

- 11.1. Zmiana postanowień Umowy w stosunku do treści oferty Wykonawcy jest możliwa poprzez:
 - zmianę sposobu wykonania przedmiotu Umowy,
 - zmianę zakresu przedmiotu Umowy,
 - zmianę wynagrodzenia Wykonawcy lub
 - zmianę terminu/terminów określonych w umowie, w sytuacji gdy:

1. nastąpi zmiana powszechnie obowiązujących przepisów prawa w zakresie mającym wpływ na realizację przedmiotu zamówienia (np. zmiana prawa podatkowego dotycząca zmiany obowiązujących stawek podatku) powodująca, że realizacja Przedmiotu Umowy w niezmięnionej postaci stanie się niecelowa. Zmiana tych przepisów musi wywierać bezpośredni wpływ na realizację przedmiotu umowy i może prowadzić do modyfikacji wyłącznie tych zapisów umowy, do których się odnosi;
2. wystąpią uzasadnione przyczyny spowodowane czynnikami niezależnymi od Wykonawcy, które mają wpływ, na jakość realizacji zamówienia/ uniemożliwiają realizację zamówienia w pierwotnie określonym czasie;
3. zmiany dokonywane są w celu prawidłowej realizacji zadań objętych przedmiotem umowy i osiągnięcia zamierzonych przez Zamawiającego rezultatów/celów;
4. konieczność wprowadzenia zmian postanowień Umowy w stosunku do treści oferty Wykonawcy będzie następstwem zmian wprowadzonych w:
 - a) umowach zawartych pomiędzy Zamawiającym, a inną niż Wykonawca stroną (w tym m.in. instytucjami nadzorującymi, pośredniczącymi, zarządzającymi, partnerami zaangażowanymi w realizację projektu w ramach, którego realizowane jest przedmiotowe zamówienie)
 - b) ustaleniach dokonanych między Zamawiającymi działającymi wspólnie o ile zmiany te będą miały bezpośredni wpływ na realizację umowy. Zmiany te mogą dotyczyć wyłącznie tych zapisów umowy, na który wpływ miały zmiany, o których mowa powyżej, m.in. zmiana może prowadzić do wydłużenia terminu realizacji umowy;
5. wystąpi konieczność wprowadzenia zmian w przedmiocie umowy, polegająca na rezygnacji z określonego zakresu, o ile zmiana nie będzie miała wpływu na osiągnięcie celów zamówienia i jest uzasadniona celowością, gospodarnością lub obiektywną niemożnością realizacji zadania przewidzianego w ramach umowy. Zmiany w tym zakresie będą odbywały się na następujących zasadach:
 - a) zmiana przedmiotu umowy nastąpi w szczególności na podstawie danych uzyskanych z bieżącej działalności Zamawiającego, sprawozdawczości z realizacji zamówienia i działań kontrolnych prowadzonych przez Zamawiającego lub osób, działających w jego imieniu;
 - b) w przypadku zmiany umowy w zakresie wskazanym w pkt a) dopuszczalne będą adekwatne zmiany w wynagrodzeniu Wykonawcy (przy zastosowaniu stawek wynikających ze złożonej przez Wykonawcę oferty);
Dopuszcza się modyfikację umowy, która prowadzi do podwyższenia wynagrodzenia za realizację przedmiotu zamówienia.
Zmiana postanowień Umowy w stosunku do treści oferty Wykonawcy jest możliwa poprzez ograniczenie zakresu robót przy jednoczesnym zmniejszeniu wynagrodzenia Wykonawcy na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji.
 - c) zmiana nie może prowadzić do zastępowania części przedmiotu zamówienia nowym.
6. wystąpią opóźnienia w realizacji przedmiotu umowy wynikające z działania siły wyższej, uniemożliwiającej wykonanie przedmiotu Umowy zgodnie z jej postanowieniami w szczególności, kiedy wystąpienie siły wyższej ma bezpośredni wpływ na terminowość wykonywania przedmiotu umowy;
7. wystąpią niemożliwe do przewidzenia niekorzystne warunki atmosferyczne uniemożliwiające prawidłowe wykonanie przedmiotu umowy, w szczególności z powodu technologii realizacji prac określonych Umową, normami lub innymi przepisami, wymagającej konkretnych warunków atmosferycznych, jeżeli konieczność wykonania

prac w tym okresie nie jest następstwem okoliczności, za które Wykonawca ponosi odpowiedzialność. Fakt ten musi zostać zgłoszony Zamawiającemu i musi zostać potwierdzony przez uprawnione osoby/instytucje (np. Inspektora Nadzoru, IMiGW);

8. zaistnieje możliwość dokonania zmian technologicznych – o ile są korzystne dla Zamawiającego i o ile nie powodują zwiększenia wynagrodzenia Wykonawcy, pod warunkiem, że są spowodowane w szczególności:
 - a) pojawieniem się na rynku materiałów lub urządzeń nowszej generacji nowszej technologii wykonania zaprojektowanych robót pozwalających na zaoszczędzenie czasu lub kosztów realizacji przedmiotu Umowy lub kosztów eksploatacji wykonanego przedmiotu Umowy, lub umożliwiające uzyskanie lepszej jakości robót;
9. wystąpi konieczność zrealizowania jakiegokolwiek części robót, objętych przedmiotem Umowy, przy zastosowaniu odmiennych rozwiązań technicznych, materiałowych lub technologicznych, niż wskazane w Dokumentacji projektowej, a wynikających ze stwierdzonych wad tej Dokumentacji lub zmiany stanu prawnego w oparciu, o który je przygotowano, gdyby zastosowanie przewidzianych rozwiązań groziło niewykonaniem lub wykonaniem nienależytym przedmiotu Umowy;
10. wystąpią okoliczności powodujące, że wykonanie umowy zgodnie z opracowaną dokumentacją projektową nie jest możliwe, czego nie można było przewidzieć w chwili zawarcia umowy;
11. wystąpią lub zostaną ujawnione wady Dokumentacji projektowej skutkujące koniecznością dokonania w niej zmian jeżeli uniemożliwia to lub wstrzymuje realizację przedmiotu umowy lub w inny sposób wpływa na termin/y realizacji przedmiotu umowy;
12. wystąpią lub zostaną ujawnione odbiegające w sposób istotny od przyjętych w Dokumentacji projektowej (w szczególności w oparciu o dokonane badania geologiczne/geotechniczne) warunki geologiczne, geotechniczne lub hydrologiczne (np. kurzawki, osuwiska, wody gruntowe itp.), rozpoznania terenu w zakresie znalezisk archeologicznych, występowania niewybuchów lub niewypałów, które mogą skutkować w świetle dotychczasowych założeń niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem przedmiotu Umowy;
13. wystąpią lub zostaną ujawnione odbiegające w sposób istotny od przyjętych w Dokumentacji projektowej warunki Terenu budowy, w szczególności dotyczące nie zinwentaryzowanych lub błędnie zinwentaryzowanych sieci, instalacji lub innych obiektów budowlanych;
14. wystąpi konieczność rezygnacji z wykonania części robót budowlanych lub zmiana ilości (np. wymienionych w pozycjach kosztorysu ofertowego i zbiorczego zestawienia wartości robót);
15. zaistnieje niemożność wykonywania przedmiotu umowy z powodu braku dostępności do miejsc niezbędnych do ich wykonania z przyczyn nieleżących po stronie Wykonawcy;
16. zaistnieje niemożność wykonywania przedmiotu umowy, gdy uprawniony organ nie dopuszcza do wykonania robót lub nakazuje wstrzymanie robót z przyczyn nieleżących po stronie Wykonawcy;

17. wystąpią opóźnienia w dokonaniu określonych czynności lub ich zaniechania przez właściwe organy, które to opóźnienia nie są następstwem okoliczności leżących po stronie Wykonawcy;
18. wystąpią opóźnienia w wydawaniu decyzji, zezwoleń, uzgodnień, itp., do wydania których właściwe organy są zobowiązane na mocy przepisów prawa, jeżeli opóźnienie przekroczy okres, przewidziany w przepisach prawa, w którym ww. decyzje powinny zostać wydane oraz nie są następstwem okoliczności leżących po stronie Wykonawcy;
19. nastąpi odmowa wydania przez właściwe organy decyzji, zezwoleń, uzgodnień itp. z przyczyn nieleżących po stronie Wykonawcy;
20. nastąpi sprzeciw lokalnych społeczności np. właścicieli/użytkowników terenu wobec zgodnych z umową i obowiązującymi przepisami działań Wykonawcy (np. prowadzenie prac przygotowawczych, pomiarów geodezyjnych, odkrywek geologicznych, zajęcia terenu, prowadzenie robót budowlanych, praca sprzętu budowlanego i transportowego, wzmożony ruch pojazdów i osób związanych z realizacją przedmiotu umowy);
21. wystąpi niebezpieczeństwo kolizji z planowanymi lub równolegle prowadzonymi przez inne podmioty inwestycjami w zakresie niezbędnym do uniknięcia lub usunięcia tych kolizji;
22. wystąpi konieczność wykonania robót dodatkowych lub zamiennych, udzielenia zamówień dodatkowych lub uzupełniających, które wstrzymują lub opóźniają realizację przedmiotu Umowy, o ile wykonywanie tych zamówień wpływa na termin wykonania zamówienia podstawowego;
23. oferta Wykonawcy realizującego roboty budowlane nie zawierała wskazania części, którą na etapie realizacji zamówienia zamierza on powierzyć podwykonawcy, Zamawiający dopuszcza zmianę postanowień zawartej umowy w stosunku do treści oferty, na podstawie której dokonano wyboru Wykonawcy, tj. powierzenia części zamówienia do realizacji przez podwykonawców;
24. zmiana dotyczy podmiotu trzeciego, na zasobach którego Wykonawca opierał się wykazując spełnianie warunków udziału w postępowaniu, Zamawiający dopuści zmianę podwykonawcy pod warunkiem, że nowy podwykonawca wykaże spełnianie warunków w zakresie nie mniejszym niż wskazane na etapie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego przez dotychczasowego podwykonawcę;
25. wynikną rozbieżności lub niejasności w rozumieniu pojęć użytych w umowie i załącznikach, których nie można usunąć w inny sposób, a zmiana będzie umożliwiać usunięcie rozbieżności i doprecyzowanie umowy i załączników w celu jednoznacznej interpretacji ich zapisów przez strony;
26. procedura podpisania umowy przedłuży się ponad 60 dni licząc od terminu rozstrzygnięcia przetargu w sytuacji gdy termin wykonania został określony jako konkretny dzień kalendarzowy;
27. zaistnieją inne okoliczności (np. prawne lub techniczne), skutkujące niemożliwością wykonania lub należytego wykonania Umowy, zgodnie z jej postanowieniami lub z zasadami wiedzy inżynierskiej/sztuki budowlane
28. zaistnieje potrzeba dokonania zmiany formy zabezpieczenia należytego wykonania umowy;
29. zaistnieje potrzeba dokonania zmiany nazwy zadania;

30. zaistnieje potrzeba dokonania zmian dotyczących osób zaangażowanych w realizację umowy, osób reprezentujących Strony (w szczególności choroba, wypadki losowe, zmiany organizacyjne);
31. zaistnieje nadzwyczajna zmiana okoliczności, o których mowa w art. 357¹ § 1 Kodeksu cywilnego, w zakresie niezbędnym do usunięcia rażącej straty Wykonawcy.
- 11.2. W przypadku kiedy umowa zawarta jest na okres dłuższy niż 12 miesięcy przewiduje się możliwość wprowadzania odpowiednich zmian wysokości wynagrodzenia należnego wykonawcy, w przypadku zmiany:
- 1) stawki podatku od towarów i usług,
 - 2) wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie art. 2 ust. 3 – 5 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę,
 - 3) zasad podlegania ubezpieczeniom społecznym lub ubezpieczeniu zdrowotnemu lub wysokości stawki składki na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne
- jeżeli zmiany te będą miały wpływ na koszty wykonania zamówienia publicznego przez wykonawcę.

Powyższe okoliczności stanowią warunki zmiany umowy, o których mowa w art. 144 ust. 1 PZP.

- 11.3. Nie stanowią zmiany umowy w rozumieniu art. 144 ust. 1 ustawy Pzp następujące zmiany:
- a) danych związanych z obsługą administracyjno-organizacyjną Umowy, w szczególności zmiana numeru rachunku bankowego,
 - b) danych teleadresowych,
 - c) danych rejestrowych, numerów NIP, REGON, PESEL
 - d) będące następstwem sukcesji uniwersalnej po jednej ze stron Umowy,
 - e) zmiany Harmonogramu rzeczowo-finansowego przewidzianego w Umowie,
 - f) wynikające ze zmian organizacyjnych po stronie Zamawiającego lub Wykonawcy, w tym w szczególności w jego strukturze organizacyjnej.
- 11.4. Wszelkie zmiany i uzupełnienia Umowy wymagają uprzedniej akceptacji Stron i formy pisemnego aneksu, pod rygorem nieważności, muszą być dokonane przez umocowanych do tego przedstawicieli obu Stron.

12. Odstąpienie od umowy przez Zamawiającego.

- 12.1. Zamawiający jest uprawniony do odstąpienia od Umowy, jeżeli Wykonawca:
- 12.1.1. wykonuje roboty niezgodnie z Umową, powodując ich wadliwość, i nie dokona ich naprawy, pomimo pisemnego powiadomienia Zamawiającego określającego ich rodzaj i wyznaczającego odpowiedni termin do ich usunięcia;
 - 12.1.2. bez uzasadnionej przyczyny przerwał wykonywanie robot na okres dłuższy niż **21 dni** i pomimo dodatkowego pisemnego wezwania Zamawiającego nie podjął ich w okresie **14 dni** od dodatkowego pisemnego wezwania,
 - 12.1.3. opóźnia się z rozpoczęciem lub wykończeniem robót tak dalece, że nie jest prawdopodobne, żeby zdołał je ukończyć w czasie umówionym. W takim przypadku

zamawiający może bez wyznaczenia terminu dodatkowego od umowy odstąpić jeszcze przed upływem terminu do wykonania robót.

- 12.1.4. nie przedstawia Programu naprawczego lub nie realizuje zaakceptowanego przez Zamawiającego Programu naprawczego, pomimo pisemnego wezwania do jego przedstawienia lub realizacji jego postanowień,
- 12.1.5. nie wykonuje zobowiązania w terminie ściśle określonym (Zamawiający jest uprawniony do odstąpienia od Umowy bez wyznaczenia terminu dodatkowego).
- 12.1.6. podzleca całość robót lub dokonuje cesji Umowy, jej części lub wynikającej z niej wierzytelności bez zgody Zamawiającego,
- 12.1.7. jeżeli suma kar umownych za zwłokę, należnych od Wykonawcy przekroczy **50 %** Ceny ofertowej brutto;
- 12.1.8. daje lub proponuje bezpośrednio lub pośrednio jakiegokolwiek osobie, jakąkolwiek korzyść majątkową, prezent, gratyfikację, prowizję lub inną wartościową rzecz, jako zachętę lub nagrodę:
 - a) za jakiegokolwiek działanie lub wstrzymanie się od jakiegokolwiek działania związanego z Umową i niezgodnego z prawem albo Umową lub wstrzymanie się od jakiegokolwiek działania związanego z Umową i zgodnego z prawem lub Umową,
 - b) jeśli ktokolwiek z personelu Wykonawcy, jego pełnomocników lub Podwykonawców, daje lub proponuje (bezpośrednio lub pośrednio) komukolwiek jakąkolwiek taką zachętę lub nagrodę.
- 12.1.9. w razie zaistnienia istotnej zmiany okoliczności powodującej, że wykonanie Umowy nie leży w interesie publicznym, czego nie można było przewidzieć w chwili zawarcia Umowy, zamawiający może odstąpić od Umowy w terminie 30 dni od powzięcia wiadomości o powyższych okolicznościach; w tym przypadku Wykonawca może żądać wyłącznie wynagrodzenia należnego z tytułu wykonania części Umowy;
- 12.1.10. w razie konieczności:
 - a) wielokrotnego dokonywania bezpośredniej zapłaty przez Zamawiającego lub,
 - b) konieczności dokonania bezpośrednich zapłat na sumę większą niż 2% wartości Umowy

Podwykonawcy lub Dalszemu Podwykonawcy, którzy zawarli zaakceptowane przez Zamawiającego Umowy o podwykonawstwo, których przedmiotem są roboty budowlane lub którzy zawarli przedłożone Zamawiającemu Umowy o Podwykonawstwo, których przedmiotem są dostawy lub usługi.

- 12.2. Wykonawca udziela rękojmi i gwarancji jakości w zakresie określonym w Umowie na część zobowiązania wykonaną przed odstąpieniem od Umowy.
- 12.3. Odstąpienie od Umowy następuje listem poleconym za potwierdzeniem odbioru lub pismem złożonym w siedzibie Wykonawcy za pokwitowaniem, z chwilą otrzymania oświadczenia o odstąpieniu przez Wykonawcę.
- 12.4. Konieczność wielokrotnego dokonywania bezpośredniej zapłaty podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy, o których mowa w ust. 1, lub konieczność dokonania bezpośrednich zapłat na sumę większą niż 5% wartości umowy w sprawie

zamówienia publicznego może stanowić podstawę do odstąpienia od umowy w sprawie zamówienia publicznego przez zamawiającego.

- 12.5. W przypadku wystąpienia warunków atmosferycznych (potwierdzonych przez Inspektora Nadzoru wpisem do dziennika budowy/ekspertyzą wydaną przez IMiGW), uniemożliwiających wykonanie umowy w terminie przewidzianym w pkt. 3.1.1.) niniejszej umowy, Zamawiający może zmienić termin wykonania lub odstąpić od wykonania umowy w drodze jednostronnego oświadczenia.

W przypadku odstąpienia od wykonania umowy, o którym mowa powyżej, Wykonawcy przysługuje jedynie żądanie wynagrodzenia należnego mu z tytułu wykonania części umowy.

13. Odstąpienie od Umowy przez Wykonawcę

- 13.1. Wykonawca będzie uprawniony do odstąpienia od Umowy, jeżeli:
- 13.1.1. zwłoka Zamawiającego w przekazaniu Dokumentacji Projektowej lub Terenu Budowy przekracza **21 dni**;
- 13.1.2. na skutek polecenia Zamawiającego przerwa lub opóźnienie w wykonywaniu robót trwa dłużej niż **21 dni**.
- 13.2. Wykonawca może odstąpić od Umowy w terminie **14 dni** od dnia powzięcia wiadomości o przyczynie odstąpienia oraz po bezskutecznym upływie terminu dodatkowego wyznaczonego w wezwaniu Zamawiającemu do spełnienia zobowiązania.
- 13.3. Odstąpienie od Umowy następuje listem poleconym za potwierdzeniem odbioru lub pismem złożonym w siedzibie Zamawiającego za pokwitowaniem, z chwilą otrzymania oświadczenia o odstąpieniu przez Zamawiającego.

14. Obowiązki stron w związku z odstąpieniem od Umowy.

- 14.1. W przypadku odstąpienia od Umowy przez jedną ze Stron, Wykonawca ma obowiązek:
- a) natychmiast wstrzymać wykonywanie robót, poza mającymi na celu ochronę życia i własności, i zabezpieczyć przerwane roboty w zakresie obustronnie uzgodnionym oraz zabezpieczyć Teren budowy i opuścić go najpóźniej w terminie wskazanym przez Zamawiającego,
- b) przekazać znajdujące się w jego posiadaniu dokumenty, w tym należące do Zamawiającego, urządzenia, materiały i inne prace, za które Wykonawca otrzymał płatność oraz inną, sporządzoną przez niego lub na jego rzecz, Dokumentację projektową, najpóźniej w terminie wskazanym przez Zamawiającego.
- 14.2. W terminie **14 dni** od daty odstąpienia od Umowy, Wykonawca zgłosi Zamawiającemu gotowość do odbioru robót przerwanych oraz robót zabezpieczających. W przypadku nie zgłoszenia w tym terminie gotowości do odbioru, Zamawiający ma prawo przeprowadzić odbiór jednostronny.
- 14.3. Wykonawca niezwłocznie, a najpóźniej w terminie do **14 dni** od dnia zawiadomienia o odstąpieniu od Umowy z przyczyn niezależnych od Wykonawcy, usunie z Terenu budowy urządzenia Zaplecza budowy przez niego dostarczone lub wniesione materiały i urządzenia, nie stanowiące własności Zamawiającego lub ustali zasady przekazania tego majątku Zamawiającemu.

- 14.4. W przypadku odstąpienia od Umowy przez jedną ze Stron, Zamawiający zobowiązany jest do dokonania odbioru robót przerwanych i zabezpieczających oraz przejęcia od Wykonawcy pod swój dozór Terenu budowy.
- 14.5. Zamawiający jest uprawniony do skorzystania z dokumentów Wykonawcy i innej dokumentacji projektowej sporządzonych przez lub na rzecz Wykonawcy w związku z wykonywaniem Umowy.
- 14.6. Wykonawca jest zobowiązany niezwłocznie zorganizować usunięcie sprzętu i robót tymczasowych na swoje ryzyko i koszt.
- 14.7. Wykonawca ma obowiązek zastosowania się do zawartych w oświadczeniu o odstąpieniu poleceń Zamawiającego dotyczących ochrony własności lub bezpieczeństwa robót.

15. Rozliczenia w związku z odstąpieniem od umowy

- 15.1. W terminie **14 dni** od daty odstąpienia od Umowy, Wykonawca przy udziale Zamawiającego, sporządzi szczegółowy protokół odbioru robót przerwanych i robót zabezpieczających według stanu na dzień odstąpienia, który stanowi podstawę do wystawienia przez Wykonawcę faktury, Wykonawca zobowiązany jest do dokonania i dostarczenia Zamawiającemu inwentaryzacji robót według stanu na dzień odstąpienia.
- 15.2. Wykonawca sporządzi wykaz tych materiałów, konstrukcji lub urządzeń, które nie mogą być wykorzystane przez niego do realizacji innych robót nieobjętych Umową, jeżeli odstąpienie nastąpiło z przyczyn niezależnych od Wykonawcy w celu zwrotu kosztów ich nabycia.
- 15.3. Szczegółowy protokół robót odbioru robót przerwanych i robót zabezpieczających w toku, inwentaryzacja robót i wykaz tych materiałów, konstrukcji lub urządzeń, stanowią podstawę do wystawienia przez Wykonawcę odpowiedniej faktury.
- 15.4. Zamawiający zapłaci Wykonawcy wynagrodzenie za roboty wykonane do dnia odstąpienia, pomniejszone o roszczenia Zamawiającego z tytułu kar umownych oraz ewentualne roszczenia o obniżenie ceny na podstawie rękojmi i gwarancji lub inne roszczenia odszkodowawcze oraz pokryje koszty za zakupione materiały i urządzenia nie nadające się do wbudowania w inny obiekt.
- 15.5. Koszty dodatkowe poniesione na zabezpieczenie robót i Terenu budowy oraz wszelkie inne uzasadnione koszty związane z odstąpieniem od Umowy ponosi Strona, która spowodowała odstąpienie od Umowy.

16. Kary umowne

- 16.1. Strony ustanawiają następujące kary umowne:

Wykonawca zapłaci Zamawiającemu kary umowne:

- a) z tytułu **nieterminowego zakończenia** robót – 0,5 % wynagrodzenia umownego brutto za każdy dzień zwłoki, nie więcej niż 50 % wartości umowy brutto;
- b) z tytułu zwłoki w usunięciu wad – 0,5 % wynagrodzenia umownego brutto za każdy dzień zwłoki;
- c) z tytułu wad nie dających się usunąć, zmniejszających wartość użytkową – do 100 % wartości elementu brutto plus koszty rozbiórki;
- d) za nieterminowe rozpoczęcie robót – 0,5 % wynagrodzenia umownego brutto za każdy dzień zwłoki;

- e) z tytułu braku zapłaty lub nieterminowej zapłaty wynagrodzenia należnego podwykonawcom lub dalszym podwykonawcom - 10% wynagrodzenia umownego brutto
- f) z tytułu nieprzedłożenia do zaakceptowania projektu umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, lub projektu jej zmiany – 10% wynagrodzenia umownego brutto,
- g) z tytułu nieprzedłożenia poświadczonej za zgodność z oryginałem kopii umowy o podwykonawstwo lub jej zmiany – 10% wynagrodzenia umownego brutto,
- h) z tytułu braku zmiany umowy o podwykonawstwo w zakresie terminu zapłaty - 10% wynagrodzenia umownego brutto,
- i) z tytułu odstąpienia od umowy przez Wykonawcę lub przez Zamawiającego z przyczyn, za które nie ponosi odpowiedzialności Zamawiający – 10% wynagrodzenia umownego brutto.

- 16.2. Termin zapłaty kary umownej wynosi 14 dni od dnia wezwania do zapłaty.
- 16.3. Należności z tytułu kar umownych Zamawiający ma prawo potrącić z wierzytelnościami wynikającymi z faktur wystawionych przez Wykonawcę.
- 16.4. Zapłata kary przez Wykonawcę lub odliczenie przez Zamawiającego kwoty kary z płatności należnej Wykonawcy nie zwalnia Wykonawcy z obowiązku ukończenia robót lub innych zobowiązań wynikających z Umowy.
- 16.5. Zamawiający ma prawo do skontrolowania Wykonawcy w zakresie zatrudnienia osób, o których mowa w art. 29 ust. 3a ustawy PZP wzywając go na piśmie do przekazania w terminie 14 dni od otrzymania takiego wezwania informacji, o zatrudnieniu na podstawie umowy o pracę przez Wykonawcę lub podwykonawcę osób wykonujących czynności w trakcie realizacji zamówienia.
- 16.6. W przypadku, gdy Wykonawca nie dochowa w/w terminu Zamawiający obciąży Wykonawcę karami umownymi za każdy dzień zwłoki w wysokości 0,01% całkowitego wynagrodzenia brutto.
- 16.7. Roszczenia z tytułu kar umownych będą pokrywane na podstawie pisemnego wezwania Wykonawcy do zapłaty.
- 16.8. Wykonawca zobowiązuje się do zapłaty kary umownej w ciągu 10 dni od otrzymania noty obciążeniowej, na rachunek bankowy wskazany w wezwaniu.

17. Powierzenie dostawcy przetwarzania danych osobowych

Terminy zastosowane w niniejszej Umowie mają znaczenie określone w niniejszym Dodatku. Terminy niezdefiniowane inaczej w niniejszym dokumencie mają znaczenie przypisane im w Umowie Głównej. Z wyjątkiem zmian wprowadzonych poniżej warunki Umowy Głównej pozostają w pełni obowiązujące i skuteczne.

17.1 Warunki przetwarzania danych

- 17.1.1 Dostarczając Administratorowi Usługi i/lub Produkty na mocy Umowy Głównej, Podmiot Przetwarzający może przetwarzać dane osobowe Administratora w jego imieniu zgodnie z warunkami niniejszego Dodatku. Podmiot Przetwarzający wyraża zgodę na przestrzeganie następujących postanowień dotyczących danych osobowych Administratora.

17.1.2 W zakresie wymaganym przez obowiązujące Przepisy o Ochronie Danych Podmiot Przetwarzający uzyska i utrzyma wszelkie licencje, upoważnienia i pozwolenia potrzebne do przetwarzania danych osobowych, w tym danych osobowych wskazanych w Aneksie 1.

Podmiot Przetwarzający jest zobowiązany stosować wszelkie techniczne i organizacyjne środki pozwalające na spełnienie wymogów określonych w Dodatku i jego Aneksach.

17.2 Przetwarzanie danych osobowych administratora

17.2.1. Podmiot Przetwarzający będzie przetwarzał Dane Osobowe Administratora jedynie do celów Umowy Głównej. Podmiot Przetwarzający nie będzie przetwarzał, przekazywał, modyfikował, zmieniał lub korygował Danych Osobowych Administratora, a także ujawniał lub zezwalał na ujawnienie danych osobowych Administratora stronom trzecim bez udokumentowanych wytycznych Administratora, chyba, że przetwarzanie jest wymagane przez przepisy prawa UE lub państwa członkowskiego, którym podlega Podmiot Przetwarzający. Przed rozpoczęciem przetwarzania Danych Osobowych Podmiot Przetwarzający zawiadomi Administratora, w zakresie dozwolonym przez rzeczony przepis, o takim wymogu prawnym i dostosuje się do wytycznych Administratora w celu ograniczenia, w największym możliwym zakresie, takiego ujawnienia.

17.2.2. W celach określonych w powyższym ustępie Administrator niniejszym zleca Podmiotowi Przetwarzającemu przekazanie Danych Osobowych Administratora odbiorcom w Państwach Trzecich wyszczególnionych w Aneksie 3 (Zatwierdzone Przekazywanie Danych Osobowych Administratora), pod warunkiem, że Podmiot Przetwarzający przestrzega postanowień artykułu o Podwykonawstwie Przetwarzania.

17.3 Rzetelność i zachowanie poufności

17.3.1 Podmiot Przetwarzający podejmie rozsądne działania w celu zapewnienia, by wszyscy pracownicy, przedstawiciele lub wykonawcy, którzy mogą mieć dostęp do danych osobowych Administratora, postępowali rzetelnie, gwarantując, że w każdym przypadku dostęp do Danych Osobowych Administratora zostanie przyznany tylko i wyłącznie tym osobom, dla których jest niezbędny.

17.3.2 Podmiot Przetwarzający jest zobowiązany zapewnić, by wszystkie osoby, których obowiązkiem jest przetwarzanie danych osobowych administratora:

17.3.3 zostały poinformowane o poufnym charakterze Danych Osobowych Administratora i miały świadomość zobowiązań Podmiotu Przetwarzającego wynikających z niniejszego Dodatku oraz Umowy Głównej w związku z Danymi Osobowymi Administratora;

- 17.3.4 odbyły odpowiednie szkolenie/uzyskały odpowiednie certyfikaty dotyczące Przepisów o Ochronie Danych lub odbyły inne szkolenia/uzyskały inne certyfikaty wymagane przez Administratora;
- 17.3.5 podlegały zobowiązaniu do zachowania poufności lub tajemnicy zawodowej lub ustawowemu obowiązkowi zachowania poufności; oraz
- 17.3.6 podlegały uwierzytelnieniu użytkownika i procedurze logowania w celu uzyskania dostępu do Danych Osobowych Administratora zgodnie z niniejszą Umową, Umową Główną i obowiązującymi Przepisami o Ochronie Danych.

17.4. Bezpieczeństwo danych osobowych

- 17.4.1. Uwzględniając stan wiedzy technicznej, koszty wdrożenia, charakter, zakres, kontekst i cele Przetwarzania, a także ryzyko naruszenia praw lub wolności osób fizycznych o różnym prawdopodobieństwie i wadze zagrożenia, Podmiot Przetwarzający musi zastosować odpowiednie środki techniczne lub organizacyjne (Aneks 2), aby zapewnić stopień bezpieczeństwa Danych Osobowych Administratora odpowiadający temu ryzyku, w tym między innymi:
 - 17.4.2. Pseudonimizację i szyfrowanie danych osobowych;
 - 17.4.3. Zdolność do ciągłego zapewnienia poufności, integralności, dostępności i odporności systemów i usług przetwarzania;
 - 17.4.4. Zdolność do szybkiego przywrócenia dostępności danych osobowych i dostępu do nich w razie incydentu fizycznego lub technicznego; oraz
 - 17.4.5. Regularne testowanie, mierzenie i ocenianie skuteczności środków technicznych i organizacyjnych mających zapewnić bezpieczeństwo Przetwarzania.
- 17.4.6. Oceniając, czy stopień bezpieczeństwa jest odpowiedni, Podmiot Przetwarzający uwzględnia w szczególności ryzyko wiążące się z przetwarzaniem, a zwłaszcza wynikające z przypadkowego lub niezgodnego z prawem zniszczenia, utraty, modyfikacji, nieuprawnionego ujawnienia lub nieuprawnionego dostępu do danych osobowych przesyłanych, przechowywanych lub w inny sposób przetwarzanych

17.5. Podwykonawstwo przetwarzania

- 17.5.1. Począwszy od Dnia Wejścia w Życie Dodatku Administrator niniejszym upoważnia Podmiot Przetwarzający do skorzystania z usług Podwykonawców Przetwarzania wymienionych w Aneksie 3 (Zatwierdzone przekazywanie Danych Osobowych Administratora). Podmiot Przetwarzający może korzystać z usług Podwykonawców Przetwarzania w celu Przetwarzania Danych Osobowych Administratora jedynie za jego uprzednią pisemną zgodą, której wydania Administrator może odmówić według swojego wyłącznego uznania.

17.5.2 W odniesieniu do każdego Podwykonawcy Przetwarzania Podmiot Przetwarzający jest zobowiązany:

- a) Przedstawić Administratorowi kompletne informacje na temat Przetwarzania, którego ma się podjąć każdy Podwykonawca Przetwarzania.
- b) Przeprowadzić odpowiednią analizę każdego Podwykonawcy Przetwarzania pod kątem zgodności ze standardami należytej staranności (*due diligence*), aby potwierdzić, że może on zapewnić właściwy stopień ochrony Danych Osobowych Administratora, w tym między innymi wystarczające gwarancje wdrożenia odpowiednich technicznych i organizacyjnych środków w celu spełnienia wymogów RODO, niniejszej Umowy, Umowy Głównej i obowiązujących Przepisów o Ochronie Danych w zakresie Przetwarzania.
- c) W umowie pomiędzy Podmiotem Przetwarzającym a każdym Podwykonawcą Przetwarzania uwzględnić te same warunki, które zostały określone w niniejszym Dodatku. Podmiot Przetwarzający dostarczy do wglądu Administratorowi kopię umów zawartych z Podwykonawcami Przetwarzania na jego żądanie.
- d) W zakresie, w jakim umowa dotyczy przekazywania Danych Osobowych Administratora poza terytorium EOG, włączyć do umowy między Podmiotem Przetwarzającym a każdym Podwykonawcą Przetwarzania Standardowe Klauzule Umowne lub inny mechanizm wskazany przez Administratora w celu zapewnienia odpowiedniej ochrony przekazywanych Danych Osobowych Administratora.
- e) Poność całkowitą odpowiedzialność wobec Administratora za każdy przypadek niewypełnienia zobowiązań Podwykonawcy Przetwarzania dotyczących Przetwarzania Danych Osobowych Administratora.

17.5.3 Począwszy od Dnia Wejścia w Życie Dodatku Administrator niniejszym upoważnia Podmiot Przetwarzający do skorzystania z usług Podwykonawców Przetwarzania wymienionych w Aneksie 3 (Zatwierdzone Przekazywanie Danych Osobowych Administratora).

17.6. Prawa osób, których dane dotyczą

17.6.1. Uwzględniając charakter Przetwarzania, Podmiot Przetwarzający jest zobowiązany w miarę możliwości pomóc Administratorowi poprzez odpowiednie środki techniczne i organizacyjne wywiązać się z obowiązku odpowiadania na żądania Osoby, której Dane Dotyczą, w zakresie wykonywania jej praw określonych w RODO.

17.6.2. Podmiot Przetwarzający niezwłocznie powiadomi Administratora o otrzymaniu żądania od Osoby, której Dane Dotyczą, od Organu Nadzorczego i/lub innego właściwego organu na mocy obowiązujących Przepisów o Ochronie Danych dotyczącego Danych Osobowych Administratora.

17.6.3. Na żądanie Administratora Podmiot Przetwarzający będzie z nim współpracował, aby umożliwić Administratorowi zastosowanie się do wymogów realizacji praw Osoby, której Dane Dotyczą, na mocy Przepisów o Ochronie Danych w odniesieniu do Danych Osobowych Administratora, a także zastosowanie się do jakiegokolwiek oceny, zapytania, zawiadomienia lub postępowania wyjaśniającego wynikających z Przepisów o Ochronie Danych dotyczących Danych Osobowych Administratora lub niniejszej Umowy, a współpraca ta będzie obejmować:

17.6.4. Dostarczenie wszystkich danych wymaganych przez Administratora w rozsądnym terminie określonym w każdym przypadku przez Administratora, w tym kompletnych informacji dotyczących skargi, korespondencji lub żądania oraz kopii tych dokumentów, a także wszelkich Danych Osobowych Administratora, które Podmiot Przetwarzający przechowuje na temat Osoby, której Dane Dotyczą.

17.6.5. Jeśli ma to zastosowanie, udzielenie pomocy w zakresie zasadnie wymaganym przez Administratora, aby umożliwić mu spełnienie odpowiedniego żądania w terminie określonym Przepisami o Ochronie Danych.

17.6.6. Zastosowanie dodatkowych technicznych i organizacyjnych środków na zasadne żądanie Administratora, aby umożliwić mu skuteczną reakcję na skargi, zawiadomienia lub żądania.

17.7. **Naruszenie ochrony danych osobowych**

17.7.1 Podmiot Przetwarzający niezwłocznie zawiadomi Administratora, a w każdym przypadku w ciągu dwudziestu czterech godzin (24), o stwierdzeniu lub uzasadnionym podejrzeniu Naruszenia Ochrony Danych Osobowych. Podmiot Przetwarzający dostarczy Administratorowi informacje wystarczające do tego, by Administrator mógł wywiązać się z obowiązku zgłoszenia Naruszenia Ochrony Danych Osobowych wynikającego z Przepisów o Ochronie Danych. Takie zgłoszenie musi co najmniej:

- a) Opisywać charakter Naruszenia Ochrony Danych Osobowych, wskazywać kategorie i liczbę Osób, których Dane Dotyczą, oraz kategorie i liczbę wpisów Danych Osobowych, których dotyczy naruszenie;
- b) Zawierać imię i nazwisko oraz dane kontaktowe Inspektora Ochrony Danych Podmiotu Przetwarzającego, Pełnomocnika ds. Prywatności lub wskazanie innego punktu kontaktowego, od którego można uzyskać więcej informacji;
- c) Opisywać przewidywane zagrożenie oraz możliwe konsekwencje Naruszenia Danych Osobowych; oraz
- d) Opisywać środki zastosowane lub proponowane w celu zaradzenia Naruszeniu Ochrony Danych Osobowych.

17.7.2 Podmiot Przetwarzający zobowiązuje się współpracować z Administratorem i podjąć zasadne działania handlowe zalecone przez Administratora, aby udzielić wsparcia

w postępowaniu wyjaśniającym, wdrażaniu środków łagodzących i zaradczych związanych z każdym Naruszeniem Ochrony Danych Osobowych.

17.7.3 W przypadku Naruszenia Ochrony Danych Osobowych przed poinformowaniem jakiegokolwiek strony trzeciej Podmiot Przetwarzający jest zobowiązany najpierw uzyskać pisemną zgodę Administratora, chyba że takie zawiadomienie jest wymagane przepisami prawa UE lub państwa członkowskiego obowiązującymi Podmiot Przetwarzający, w którym to przypadku Podmiot Przetwarzający, w zakresie dozwolonym przez takie prawo, zawiadomi Administratora o tym wymogu prawnym, dostarczy kopię proponowanego zawiadomienia i uwzględni wszelkie uwagi Administratora przed zgłoszeniem Naruszenia Ochrony Danych Osobowych.

17.8. Ocena skutków w zakresie ochrony danych i uprzednia konsultacja

Podmiot Przetwarzający jest zobowiązany udzielić zasadnej pomocy Administratorowi przy ocenie skutków w zakresie ochrony danych wymaganej na mocy Artykułu 35 RODO oraz przy uprzedniej konsultacji z organem nadzorczym Administratora przewidzianej Artykułem 36 RODO, w każdym przypadku wyłącznie w związku z Przetwarzaniem Danych Osobowych Administratora przez Podmiot Przetwarzający w imieniu Administratora i z uwzględnieniem charakteru przetwarzania oraz informacji dostępnych Podmiotowi Przetwarzającemu.

17.9 Usunięcie lub zwrot danych osobowych administratora

17.9.1 Podmiot Przetwarzający niezwłocznie i w każdym przypadku w ciągu 90 (dziewięćdziesięciu) dni kalendarzowych od chwili: (i) zaprzestania Przetwarzania Danych Osobowych Administratora przez Podmiot Przetwarzający; lub (ii) rozwiązania Umowy Głównej, w zależności od tego, które z tych zdarzeń nastąpi wcześniej, zgodnie z decyzją Administratora (decyzja musi zostać dostarczona Podmiotowi Przetwarzającemu na piśmie):

17.9.2 Zwróci Administratorowi kompletną kopię wszystkich Danych Osobowych Administratora za pomocą bezpiecznego transferu plików w formacie wskazanym przez Administratora i trwale usunie wszystkie inne kopie Danych Osobowych Administratora Przetwarzanych przez Podmiot Przetwarzający lub Zatwierdzonego Podwykonawcę Przetwarzania; lub

17.9.3 Trwale skasuje wszystkie kopie Danych Osobowych Administratora Przetwarzanych przez Podmiot Przetwarzający lub Zatwierdzonego Podwykonawcę Przetwarzania i w każdym przypadku przedstawi Administratorowi pisemne zaświadczenie stwierdzające całkowite wywiązanie się ze zobowiązań określonych w artykule Usunięcie lub Zwrot Danych Osobowych Administratora.

17.9.4 Podmiot Przetwarzający może zachować Dane Osobowe Administratora w zakresie wymaganym przez prawo Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego i wyłącznie w takim zakresie oraz przez taki okres, jaki przewiduje prawo Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego, pod warunkiem, że Podmiot Przetwarzający zapewni

poufność wszystkich Danych Osobowych Administratora i zagwarantuje, że będą one przetwarzane tylko w stopniu niezbędnym do realizacji celów przewidzianych prawem Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego, które wymaga ich przechowywania, i nie do żadnych innych celów.

17.10. Prawa dotyczące audytu

Podmiot Przetwarzający udostępni Administratorowi na jego żądanie wszelkie informacje niezbędne do wykazania spełnienia obowiązków określonych w niniejszym Dodatku oraz umożliwi Administratorowi lub audytorowi upoważnionemu przez Administratora przeprowadzanie audytów, w tym inspekcji wszelkich obiektów, w których odbywa się Przetwarzanie Danych Osobowych Administratora, i przyczyni się do nich. Podmiot Przetwarzający zezwoli Administratorowi lub audytorowi upoważnionemu przez Administratora na przejrzanie, zbadanie i skopiowanie wszelkich wpisów, procedur i systemów, aby Administrator mógł się upewnić, że postanowienia niniejszego Dodatku są przestrzegane. Podmiot Przetwarzający jest zobowiązany do pełnej współpracy z Administratorem w przypadku takiego audytu i na żądanie Administratora dostarczy mu dowód stwierdzający wywiązanie się z obowiązków wynikających z niniejszego Dodatku. Podmiot Przetwarzający niezwłocznie powiadomi Administratora, jeśli jego zdaniem zalecenie wydane na podstawie niniejszego Artykułu (Prawa dotyczące audytu) jest sprzeczne z postanowieniami RODO lub innymi postanowieniami UE lub państwa członkowskiego w zakresie ochrony danych.

17.11. Międzynarodowe przekazywanie danych osobowych administratora

17.11.1 Podmiot Przetwarzający nie może przetwarzać Danych Osobowych Administratora lub zezwolić Zatwierdzonemu Podwykonawcy Przetwarzania na przetwarzanie Danych Osobowych Administratora w Państwie Trzecim w odniesieniu do innych odbiorców w Państwach Trzecich niż odbiorcy wyszczególnieni w Aneksie 3 (Zatwierdzone Przekazywanie Danych Osobowych Administratora), chyba, że uzyska wcześniejszą pisemną zgodę Administratora za pomocą zmiany wprowadzonej do niniejszego Dodatku.

17.11.2 Na żądanie Administratora Podmiot Przetwarzający niezwłocznie zawrze (lub zapewni, by odnośny Podwykonawca Przetwarzania Podmiotu Przetwarzającego zawarł) umowę z Administratorem uwzględniającą Standardowe Klauzule Umowne i/lub jej zmienioną wersję zgodnie z wymogami Przepisów o Ochronie Danych Osobowych dotyczącą przetwarzania Danych Osobowych Administratora w Państwie Trzecim, a jej postanowienia będą nadrzędne wobec postanowień niniejszego Dodatku.

17.12. Kodeksy postępowania i certyfikacja

Na żądanie Administratora Podmiot Przetwarzający będzie stosował zasady Kodeksu Postępowania zatwierdzonego zgodnie z Artykułem 40 RODO i uzyska certyfikację

zatwierdzoną na mocy Artykułu 42 RODO w zakresie, w jakim odnoszą się one do przetwarzania Danych Osobowych Administratora.

17.13 Warunki ogólne

- 17.13.1 Z zastrzeżeniem postanowień niniejszego ustępu strony postanawiają, że niniejsza Umowa oraz Standardowe Klauzule Umowne wygasną automatycznie z chwilą rozwiązania Umowy Głównej lub wygaśnięcia lub rozwiązania wszystkich umów o świadczenie usług zawartych między Podmiotem Przetwarzającym a Administratorem na mocy Umowy Głównej, zależnie od tego, które z tych zdarzeń nastąpi później.
- 17.13.2 Wszelkie zobowiązania Podmiotu Przetwarzającego wynikające z niniejszego Dodatku związane z Przetwarzaniem Danych Osobowych pozostaną w mocy po rozwiązaniu lub wygaśnięciu niniejszego Dodatku.
- 17.13.3 Niniejszy Dodatek, z wyłączeniem Standardowych Klauzul Umownych, podlega prawu właściwemu określmemu w Umowie Głównej, pod warunkiem, że to prawo właściwe jest prawem państwa członkowskiego Unii Europejskiej.
- 17.13.4 Każde naruszenie postanowień niniejszego Dodatku będzie stanowiło poważne naruszenie postanowień Umowy Głównej.
- 17.13.5 W odniesieniu do przedmiotu niniejszego Dodatku w przypadku rozbieżności między postanowieniami Dodatku a postanowieniami innych umów zawartych między stronami, w tym między innymi Umowy Głównej, postanowienia niniejszego Dodatku będą miały moc rozstrzygającą w zakresie zobowiązań stron dotyczących ochrony Danych Osobowych Osoby, której Dane Dotyczą, z państwa członkowskiego Unii Europejskiej.
- 17.13.6 Jeśli którekolwiek z postanowień niniejszego Dodatku okaże się nieważne lub niewykonalne, pozostałe postanowienia Dodatku pozostaną ważne i obowiązujące. Nieważne lub niewykonalne postanowienie zostanie
- (a) zmienione w stopniu umożliwiającym uzyskanie jego ważności lub wykonalności przy jednoczesnym zachowaniu, w miarę możliwości, intencji stron, lub
 - (b) zinterpretowane w taki sposób, jakby jego nieważna lub niewykonalna część nie została w nim umieszczona.

NA DOWÓD POWYŻSZEGO, niniejszy Dodatek wchodzi w życie i staje się wiążącą częścią Umowy Głównej z Dniem Wejścia Dodatku w Życie wskazanym w niniejszej Umowie.

18 Procedury rozstrzygania sporów

Wszelkie spory wynikające z niniejszej Umowy lub powstające w związku z Umową będą rozstrzygane przez sąd właściwy dla siedziby Zamawiającego.

Integralnymi składnikami niniejszej umowy jest:

1/Oferta wykonawcy

2/Kosztorys ofertowy

3/ Przedmiar robót

4/ Dokumentacja techniczna

5/Harmonogram robót

ZAMAWIAJĄCY

WYKONAWCA

ANEKS 1:

SZCZEGÓŁOWE INFORMACJE NA TEMAT PRZETWARZANIA DANYCH OSOBOWYCH ADMINISTRATORA

Niniejszy Aneks 1 zawiera szczegółowe informacje na temat Przetwarzania Danych Osobowych wymagane na mocy Artykułu 28 ust. 3 RODO.

Przedmiot i czas trwania Przetwarzania Danych Osobowych Administratora

Przedmiot i czas trwania Przetwarzania Danych Osobowych Administratora zostały określone w Umowie Głównej i niniejszym Dodatku.

Charakter i cel Przetwarzania Danych Osobowych Administratora

[Należy opisać]

Rodzaje Danych Osobowych Administratora, które mają zostać Przetworzone

[Należy wyszczególnić rodzaje danych]

Kategorie osób, których dotyczą Dane Osobowe Administratora

[Należy wyszczególnić kategorie osób, których dane dotyczą]

ZAMAWIAJĄCY

WYKONAWCA

ANEKS 2:

ŚRODKI TECHNICZNE I ORGANIZACYJNE

1. Organizacyjne środki bezpieczeństwa

1.1. Zarządzanie bezpieczeństwem

- a. Polityka i procedury bezpieczeństwa: Podmiot Przetwarzający jest zobowiązany do udokumentowania polityki bezpieczeństwa w zakresie przetwarzania danych osobowych.
- b. Funkcje i obowiązki:
 - i. Funkcje i obowiązki związane z przetwarzaniem danych osobowych zostały wyraźnie określone i rozdzielone zgodnie z polityką bezpieczeństwa.
 - ii. Podczas wewnętrznej reorganizacji lub rozwiązania i zmiany stosunku pracy wyraźnie określa się zasady unieważnienia praw i obowiązków oraz odnośnej procedury ich przekazania.
- c. Polityka w zakresie kontroli dostępu: Każdej osobie pełniącej określone funkcje związane z przetwarzaniem danych osobowych przyznawane są konkretne prawa dostępu zgodnie z zasadą wiedzy koniecznej.
- d. Zarządzanie zasobami/aktywami: Podmiot Przetwarzający prowadzi rejestr zasobów IT wykorzystywanych do przetwarzania danych osobowych (sprzęt komputerowy, programy komputerowe i sieć). Za prowadzenie i aktualizację rejestru jest odpowiedzialna wyznaczona do tej funkcji osoba (np. specjalista ds. IT).
- e. Zarządzanie zmianami: Podmiot Przetwarzający zapewnia, by wszystkie zmiany w systemie IT zostały zarejestrowane i nadzorowane przez określoną osobę (np. specjalistę ds. IT lub bezpieczeństwa). Proces jest regularnie monitorowany.

1.2. Reagowanie na incydenty i ciągłość działania

- a. Obsługa incydentów / Naruszenia ochrony danych osobowych:
 - i. W celu zapewnienia skutecznej i należytej reakcji na incydenty dotyczące danych osobowych opracowano plan reagowania na incydenty ze szczegółowymi procedurami.
 - ii. Podmiot Przetwarzający bezzwłocznie zgłosi Administratorowi wszelkie incydenty naruszenia bezpieczeństwa, które doprowadziły do utraty, niewłaściwego użycia lub nieuprawnionego pozyskania danych osobowych.
- b. Ciągłość działania: Podmiot Przetwarzający wprowadza główne procedury i mechanizmy kontrolne obowiązujące w celu zapewnienia wymaganego poziomu ciągłości działania i dostępności systemu IT przetwarzającego dane osobowe (w przypadku wystąpienia incydentu/naruszenia danych osobowych).

1.3. Zasoby ludzkie

- a. Zachowanie poufności przez personel: Podmiot Przetwarzający zapewnia, by wszyscy pracownicy rozumieli swoje obowiązki związane z przetwarzaniem danych osobowych. Informacje o funkcjach i obowiązkach są jasno przekazywane przed zatrudnieniem i/lub w ramach procedury wdrożenia nowego pracownika do pracy.
- b. Szkolenie: Podmiot Przetwarzający zapewnia, by wszyscy pracownicy zostali właściwie poinformowani o mechanizmach kontroli bezpieczeństwa systemu IT, z którymi mają do czynienia w pracy. Pracownicy zajmujący się przetwarzaniem danych osobowych są ponadto odpowiednio informowani o odnośnych wymogach i obowiązkach prawnych w zakresie ochrony za pośrednictwem regularnych kampanii informacyjnych.

2. Techniczne środki bezpieczeństwa

2.1. Kontrola dostępu i uwierzytelnienie

- a. Wdrożono system kontroli dostępu stosowany do wszystkich użytkowników mających dostęp do systemu IT. System pozwala tworzyć, zatwierdzać, przeglądać i usuwać konta użytkowników.
- b. Używanie wspólnych kont użytkowników nie jest zalecane. Jeśli jest to konieczne, zapewnia się, by wszyscy użytkownicy wspólnego konta mieli takie same funkcje i obowiązki.
- c. W przypadku przyznawania dostępu lub przydzielania funkcji użytkownikom należy stosować zasadę „wiedzy koniecznej” w celu ograniczenia liczby użytkowników z dostępem do danych osobowych do tych użytkowników, dla których dostęp jest niezbędny, by zrealizować cele przetwarzania Podmiotu Przetwarzającego.
- d. W przypadku, gdy mechanizmy uwierzytelnienia wymagają hasła, Podmiot Przetwarzający zobowiązuje do stworzenia hasła składającego się z przynajmniej ośmiu znaków i spełniającego kryteria bardzo silnego hasła, w tym kryteria dotyczące długości, złożoności znaków i niepowtarzalności.
- e. Dane uwierzytelniające (takie jak identyfikator i hasło użytkownika) nie mogą być przesyłane w sieci bez zabezpieczenia.

2.2. Rejestr zdarzeń i monitorowanie: Pliki dziennika są aktywowane dla każdego systemu/programu stosowanego do przetwarzania danych osobowych. Obejmują wszystkie rodzaje dostępu do danych (przegląd, zmianę, usunięcie).

2.3. Bezpieczeństwo danych nieaktywnych

a. Bezpieczeństwo serwera/bazy danych

- i. Bazy danych i serwery programów są skonfigurowane tak, aby działać przy użyciu odrębnego konta z minimalnymi uprawnieniami systemu operacyjnego umożliwiającymi poprawne działanie.
- ii. Bazy danych i serwery programów przetwarzają jedynie dane osobowe, które są rzeczywiście konieczne do przetworzenia w celu realizacji celów przetwarzania.

b. Bezpieczeństwo stanowiska pracy:

- i. Użytkownicy nie są w stanie dezaktywować lub ominąć ustawień bezpieczeństwa.
- ii. Programy antywirusowe oraz sygnatury zagrożeń są regularnie konfigurowane.
- iii. Użytkownicy nie są uprawnieni do instalowania i dezaktywowania niezatwierdzonych programów.
- iv. W systemie została aktywowana funkcja wygaszania sesji w przypadku braku aktywności użytkownika przez określony czas.
- v. Krytyczne aktualizacje zabezpieczeń wydawane przez twórcę systemu operacyjnego są regularnie instalowane.

2.4. Bezpieczeństwo sieci/komunikacji:

- a. W przypadku dostępu przez Internet komunikacja jest szyfrowana za pomocą protokołów kryptograficznych.
- b. Dane przepływające do systemu IT i z systemu IT są monitorowane i kontrolowane poprzez zapory ogniowe i systemy wykrywania nieautoryzowanego dostępu.

2.5. Kopie zapasowe:

- a. Procedury dotyczące tworzenia kopii zapasowych i przywracania danych są opracowane, udokumentowane i wyraźnie przypisane do funkcji i obowiązków.
- b. Poziom fizycznej i środowiskowej ochrony kopii zapasowych jest odpowiednio dostosowany do standardów obowiązujących w odniesieniu do danych źródłowych.
- c. Tworzenie kopii zapasowych jest monitorowane w celu zapewnienia kompletności.

2.6. Urządzenia przenośne/mobilne:

- a. Procedury zarządzania urządzeniami mobilnymi i przenośnymi określające jasne zasady ich właściwego użycia są opracowane i udokumentowane.
- b. Urządzenia mobilne, za pomocą których dozwolony jest dostęp do systemu informatycznego, są uprzednio rejestrowane i autoryzowane.

2.7. Bezpieczeństwo cyklu życia aplikacji: Podczas cyklu rozwoju aplikacji stosuje się zatwierdzone standardy i praktyki bezpiecznego rozwoju oparte na aktualnym stanie wiedzy.

2.8. Usuwanie danych:

- a. Przed usunięciem nośników wykonane zostanie nadpisanie oparte na oprogramowaniu. Jeśli nie jest to możliwe, nośniki (płyty CD, DVD itp.) zostaną zniszczone fizycznie.

- b.** Dokumenty papierowe i przenośne nośniki używane do przechowywania danych osobowych są niszczone w niszczarce.
- 2.9. Bezpieczeństwo fizyczne:** Nieupoważniony personel nie ma dostępu do fizycznego obwodu infrastruktury systemu IT. W celu ochrony stref bezpieczeństwa i ich punktów dostępowych przed nieuprawnionym dostępem należy zastosować odpowiednie środki techniczne (np. systemy wykrywania nieautoryzowanego dostępu, bramka z kołowrotkiem z czytnikiem kart chipowych, system kontroli wejścia, mechanizm zamykający) lub środki organizacyjne (np. pracownik ochrony).

ZAMAWIAJĄCY

WYKONAWCA

ANEKS 3:

ZATWIERDZONE PRZEKAZYWANIE DANYCH OSOBOWYCH ADMINISTRATORA

Z chwilą Wejścia w Życie niniejszego Dodatku poniżej należy przedstawić listę Zatwierdzonych Podwykonawców Przetwarzania. Należy podać (i) pełną nazwę prawną; (ii) czynność przetwarzania; (iii) lokalizację centrum(-ów) usług.

Nr	Zatwierdzony Podwykonawca Przetwarzania (pełna nazwa prawna)	Czynność przetwarzania	Lokalizacja centrum(-ów) usług
1.		

ZAMAWIAJĄCY

WYKONAWCA